XVE
725

~~V. 5~~

15 s. E. 725.

~~D. 1348.~~ 2

[Caillard et Martineau] Pièce 1. Daunou 1204 - Pelletier —

2 — 1181 — 2629

3 — 295 — 4079

— [Caillard et Martineau] 4 — 1199

5 — 978 — 4964 A

6 — 977 — 4867.

7 — 1184 — 3510

8 — omis.

(v. ante ex. [757] 391

9 122

H
69

Luce 4.

Expositio fratris franciſci de maronis ſuper · aue maria

Tres salutationes ceteris celebriores in euangelio reperimus. ¶ Pria est gabrielis archãgeli ad mariã luce prio. ¶ Scda marie ad helizabeth sitr luce prio. ¶ Tercia christi ad apostolos post resurrectionem de qua agit iohis xx. que sepi9 a dño legitur repetita ¶ hac autẽ triplici salutatione triplex cõcordia ꝛ signatur scz angeli ad hominẽ per primã / hois ad hoiez per scdaz / dei ad hoiez per terciã. Siquid anteꝯ filiꝰ dei incarnaret discordabat deus ab homine propter peccatũ prime preuaricationis qui scz homo a seruicio dñi sui recedẽs aliene se subiecerat potestati. Discordabat ãgelus ab homine duplici ꝛ causa. Pria est qr hõ qui prio apostatice ruina q̃ in angelis facta est reparare debuerat ipse quoq; corruẽs in trã tract9 est cum tcia parte stellaz celi apo. xii. ¶ Scda qr cũ serui i obsequio dñi eẽ debuisset / hõ se quasi spõte subdiderat dominio dyaboli Discordabat hõ ab hoie / iudeꝰ scz a gẽtili ppt diuersaz legũ emulacionẽ / qr iudeꝰ vnũ deũ / gẽtilis plura adorabat. ¶ Erat etiã et quarta discordia ĩter carnẽ ⁊ spm̃ ppt mutuã alteratione qr caro naturalia / spũs naturaliter celestia appetebat. prio per carnẽ spũs corrũperat ⁊ nũc caro spũs corrũpit / igit p salutacionẽ ãgeli ad mariã fctã ẽ pcordia ãgeli ⁊ hois qr per partũ factus ẽ hõ pciuis angloz ⁊ domesticus dei facti sũt hõ ⁊ angeli9 serui vnius dñi scz christi ⁊ p ipm̃ christũ ꝛ hoib9 reparata ẽ ruina quã ipsi dño. flagitabãt p psalmistã. Benigne fac dñe ꝛc. ¶ De hac etiã cõcordia et pace dr psa. lvii ¶ Veniat pax requiescat in cubili suo ꝛc. Vos aũt accedite huc idest in celũ filii auguriatricis id ẽ hominis. Itẽ ibidẽ. Creaui dicit pater fructũ labioz pacẽ. Pacẽ ei qui prope est id est angelo et ei qui lõge est id est homini. Fructꝰ labioz ignẽ est qñ eni ĩ labiis beate virginis diffusa est gracia respõdẽdi Fiat michi ꝛc. Tũc cõcepit hũc fructũ per quẽ facta est pax predicta ideo etiã christus salomõ id est pacificus appellat. et in ortu eius hõibus bone volũtatis ab ipsis angelis pax cũ gaudio nũciatur et gloria in excelsis ꝺo qui ab angelis pro nostra redẽ-

ptione/ꝓ sua reparatione glorificatur. hāc etiam pacē in-
nuebat angelus apoc in fine respōdens iohāni volēti se ado
rare post filii īcarnationē. Vide ne feceris cū seruꝰ enī tuus sū
et fratrū tuoꝝ dēū adora ꝛc. cū antea bene permitterēt angeli
sed ab hominibus adorari super illud luce scdo. ¶ Exiuit edi-
ctū a cesare augusto ꝛc. dicit gregoꝰ qꝛ peccādo extranei era-
mus a deo extraneos a suo cōsorcio deputabant angeli ciues
dei. per salutationē marie ad helizabeth dēignat concordia
iudei et gentilis qꝛ christus lapis āngularis oēs in vnā eccle-
siā ꝛ fidē vnicā cōuocauit io. x. Alias oues habeo q̄ nō sunt
ex hoc ouili et alias oportet me adducere et v. m. a. et fiet
vnū ouile et vnus pastor. Ephe. scdo. Ipē est pax nostra qui
fecit vtrā vnū ꝛ. c. Ideo dicitur lapis angularis. ¶ Job. xxvix.
Quis diuisit lapidē angularē/ psa. vicesimooctauo. et. i. pe-
tri. scdo. Ecce ego mittā in fūdamentis spon id est ecclesie la
pidē angularē. per salutationē christi ad apostolos designa
tur concordia dei ad homines qꝛ filius dei factus est obediēs
vsqꝫ ad mortē. philip. scdo. Deo patri pro hoīe satisfecit. psa.
xxvii. faciet pacē michi scdm hoc dicit mediatoꝛ dei et hoīm
pria ad tymotheū scdo ¶ Discordia etiā q̄ erat inter carnē et
spm̄ deus pacificauit christus in se vtrūqꝫ concorditer assumēs
et pacifice gerens. Vnde simul in vnū diues et pauper id est
spūs et caro in christo concordes ideo dicit in pace factus est
locus eius. ephe scdo. Mediū parietē macerie soluēs in carne
sua legē mēdatoꝝ decretis euacuās vt cōdat duos sc3 spm̄ et
carnē in semetipo in vno homine nouo faciēs pacē ideo etiā
dicit ēmanuel psa. vii. id est nobiscū deꝰ. Igit quadruplices
iste discordie per mariā pacificate sunt que christū nobis ge-
nuit. In primo dñs erat mūdū recōciliās sibi pquē oēs crea
ture rationales p caritatē vnite facte sūt vniꝰ spūs pticipes
ꝛ regni vniꝰ coheredes: Dicat ergo marie ipse deꝰ/ dicat an-
gelus / dicat hō Aue maria gracia plena dñs tecū. hec etiā
cordia designat ī hoc q̄ nomē eue mutatū ē ī verbū saluta
tionis. hoc enī nomen eua habet duas vocales scilz E et A

geminā miseriā humane naē p̄tendentes que est culpa et pe
na cū quib⁹ nascit hō miser. ¶ Cōuerso igit hoc noīe eua ma
rie dictū est aue q⁹ per eā et culpa in veniā et pena in gloriā
est permutata. ¶ Per hui⁹ etiā noīs eua querslionē in aue de
signat q⁹ in benedictō⁹ marie: eue maledictio vertebat. Post
maledictionē ei statī vxori sue īposuit adā nomē eua qō dicit
ab. a. qō est sine et eu qō è bonū quasi sine bono q⁹ bonū datū
a dño sibi et viro abstulit et nos etiā p̄ eā sine eu. i. sine bono
q⁹ bonū sum⁹ et incidimus in ve/culpe et pene. ¶ Per mariā
aūt tā nos q̄ parētes primi facti sumus sine ve. ideo curalit
dicit quidā marie. ¶ Porta salutis aue p quā p⁹ exit⁹ ave.
¶ Venit ab eua ve ve q⁹ tollit aue. ¶ Maria enī vere ē porta
salutis q⁹ p ipām datū est nobis posse recedere a ve et viuere
sine ve. ¶ Itē q⁹ p ipām egredimur a vita culpe + īgredimur
ad vitā gratie et introducimur ad vitā glorie. Ideo etiā canit
eccl̄ia. ¶ Paradisi porta p euā cūctis clausa est. aceta. ¶ Idcir
co enī sepe ꝯmēdāda est marie angelica salutatō. q⁹ p eā libe
rati sumus a multiplici maledictōe. Beatus bernard⁹. ¶ Ce
lesti rore dns terrā rigaturus cū de viro produxisset femināī
p̄nicie de fēa virū producere voluit in salutē vt que p̄incipiū
fuerat humane dānatōis principiū esset humane reparatio
nis genesis xxxi. Creauit deus etcēta. ¶ Notādū q⁹ eua tri
plicē guerrā fecerat supra se ad dēū per superbiā quia voluit
esse vt deus sciens bonū et malum iuxta se ad proximu⁹ per
auariciam infra se ad carnem suam per gulam. ¶ Sed ma-
ria eue filia pacem fecit ad deum per humilitatem/ad pro-
ximum per caritatem. Jere. Quidquid maledictionis effu-
sum est per euam totum abstulit benedictio marie/ insuper
et gratiam refudit christi ortus quam prius non habuit om
nis mundus. ¶ Item de prima matre dicit quidam imple
ta est maria grā et eua vacuata est culpa. ¶ Itē beat⁹ ber. sup
illud luce. i. Missus est gabriel angelus a dō ad virginem.
Letare pater adā sed magis o tu mater eua exulta qui sicut

omnium parētes ita omnium fuistis peremptores et quod infelicius est prius perēptores ꝙ parentes: ambo inꝙ conso lamini super filia tali sed illa amplius de qua malū ortū est prius cuius malum transiit et opprobriū in omēs mulieres Instat nāq; tēpus ꝙ iā tollatur nec habeat vir quid causetur aduersus feminam qui vtiq; dum se imprudenter excusare conaretur crudeliter illam accusare non est cunctatus dicens Mulier quā dedisti michi dedit de ligno vite et comedi/ verba mala sunt hec quibus magis augeas ꝙ deleas culpā. Verū tamē. Sapientia vincit maliciā cū occasione venie quā a te deus interrogando elicere tentauit sed non potuit in thesauro inefficiētis sue pietatis inuenit. Redditur igitur femina pro femina/ prudens pro fatua/ humilis pro superba/ que p ligno mortis gustum cibi porrigat vite et pro venenoso cibo illo amaritudinis dulcedinē pariat fructus eterni. ¶ Muta ergo verbum excusationis inique in vocē gratiarū actionis et dic Mulier quā dedisti michi dedit michi lignum et comedi et fuit ori meo dulce super mel qr in ipso viuificasti me.

¶ Nota ꝙ euāgelica salutacio delata ad virginem decem dictionibus cōsumatur. vt Aue sit prima dictio/ ma ria qd apponit ecclia sit secda/ mulieribus decima in quo innuitur ꝙ per eā erat angelor ordo de ruina reparādus i dragma decia recuperanda. In hac iterū salutacione totali angelus primo apposuit Aue. Ecclia interserit Maria. heli zabeth subiūxit bñdicta tu in mulieribus ꝛc. q̄ sequūtur qr in salutacione marie cōueniūt eccla triūphās que per angelum. Ecclia militās que apponit maria. Synagoga q̄ per helizabeth designat. Itē hāc salutacionē pro maiori parte cō posuit angelus pro minori helizabeth quia acceptabilior est matri et filio laus eastorū que per angelum ꝙ cōiugator q̄ per helizabeth designātur. Vnde apo. decioquarto. Nemo po terat dicere canticū illud nisi illa centum quadraginta milia qui empti sunt de terra. hii sunt qui cum mulieribus nō sūt coinquinati.ꝛc ¶ Item in hac salutacione bene dicitur maria

ab angelo q̄ triūphātē eccl'iam reparauit. Bene dicit ab helizabeth q̄ eccl'iam militantē iam fere mortuam suscitauit vterq; em̄ tam angelus q̄ helizabeth dixerūt ei bñdicta tu

Ave maria. Notādū q̄ Aue q̄nq; est verbum optantis/ q̄nq; orātis/ q̄nq; ꝯgratulātis/ et applaudentis. Optātis q̄n dico alicui Aue q̄ ei salutē opto. Orantis cū dico aue crux preciosa. nō enim ligno insensibili salutē opto quā habere non potest sed oro vt virtus crucis michi salutē operetur. Congratulātis cum dico aue maria vel salue sctā parēs quasi dicerē/ o beata virgo congaudeo t cōgratulor saluti et glorie. Sicut autem hoc verbū vale dicit a valeo vales vnde vale dicit et valete. Sic forsitā prīo potuit dici aue ab aueo aues. Vnde et post resurrectionem dixit dns mulieribus auete michi in fine. inicuq; autē salutis in dēsiderio sed cōsūmacio in gaudio erit/ licet autē hoc verbū aue cōgratulationis sit et applausus sicut euge tn̄ q̄nq; ad insultādum a maliuolis vsurpat. vnde iudas dixit christo/ aue rabi t iudei aue rex iudeorum. Item hoc verbum aue tantum valet sicut sine ve ante enim hanc salutationem erat ve omnibus habitantibus in terra. Nec nisi prius sublato ve habere poterat salus locum nec benedictio nisi prius maledictione sublata. Vnde antique salutaciones ab illis quibns fiebant legūt eliseꝰ iudic. sexto. Gedeon ad angelū salutātem. Si dns nobiscum est quare apprehenderunt nos tot mala Et thobias. v. ad āgelū. Quale michi gaudium esse potest qui in tenebris sedeo et lumē celi nō video. Merito enī inueniebāt eos tot mala quia nūdū venerat qui graciā inueniret nūdū intercesserat mediatrix/ nūdū ex nobis prodierat cui dictū eēt aue/ nūdū venerat qui gracia impleretur/ nūdum nata erat cui dē subderetur. Ipse etiā filius dei ēmanuel et nobiscū dns nedū poterat dici. beatus bernardus ideo tanto tempore fluenta gracie defluxerunt eo q̄ non intercesserat aque ductus. Triplicē enī maledictionē q̄si triplex ve excepit eua in penam inobediēcie. Pria multiplicabo erūpnas tuas t ꝯcept9 tuos tc.

Secunda in dolore paries filios. ¶ Tercia sub viri potestate eris et ipse dominabitur tui. ¶ Sine hoc triplici ve mariam inuenies quia nec sensit ideo dicit ei angelus ¶ Aue gracia plena. Et quomodo non sine ve que gratia pleua/ vel primū ve corruptio in conceptu/ secūdum grauitas post conceptū. ¶ Tercium dolor in partu. ¶ Econtrario maria triplicem in hac salutacione recepit benedictionez quia facta est sine corruptione fecunda/ sine grauamīe grauida/ sine dolore puerpera. Hoc est aue id est sine ve triplici corruptionis grauitatis doloris quod īcurrit eua per peccatum ꝛ ꝙ ab ea omnes mulieres preter mariā quasi iure hereditario contraxerunt Idcirco de christo et maria potest exponi illd osee nono. Gloria eorū a partu et ab vtero et a conceptu ordine prepostero Christus enī ꝯceptus est et ipm cōcepit virgo sine corruptōe virginitas ¶ portatus est et ipm portauit virgo sine grauamine vētris. ¶ natus est et ipsū peperit virgo sine dolore parientis. Est et aliud triplex ve. apo. octauo. ve ve ve habitantibus in terra ve concupiscēcie ve culpe ve pene etne. ¶ primū in carne. Secūdū in spū Terciū in vtroꝙ. De prio ecele. decimo. Ve tibi terra id est caro cuis rex id est animus puer est geñ. tercio. ¶ Maledicta terra id est caro in opere scilz ꝑ peccato id est pro opere tuo. Spinas et tribulos id est carnales motus germinabit tibi. ¶ De secūdo osee septimo. Ve eis quia recesserunt a me. ¶ De tercio osee nono Ve eis cum recessero ab eis quod erit cum detrudentur in infernum. Nā in presenti nunꝙ recedit deus ex toto a quocunꝙ peccatore pessimo ꝑmo graciā offert ei apo. tercio. Ego sto ad hostiū et pulso. Sine hoc triplici ve fuit maria quia habuit triplex bonū huic triplici ve contrarium. Bonū ꝓtinēcie/ bonū gracie/ ꝛ bonū perseuerēcie. Primū excludit ꝯcupiscēciā. Secundum culpā/ tercium penā eternā / quia qui perseuerauerit vsqꝙ in finē hic saluus erit. ¶ Aliter ¶ primum ve est obscuratio solis et aeris de fimo putei hec obtenebracio nostri sensus et rationis que velut sol est in animab⁹ nostris. Aer vero

affectus nostre voluntatis est. Hec est prima pena quam per adam incurrimus ignorantia scilz qua non videmus aut vbi sum⁹/aut quo eam⁹/aut quo nobis eūdū sit /aut vñ fugiēd Quis eni currēt in ifernū si ipm videret? Quis seipm ipingeret i laqos mortis si ipos cognosceret? Quis nō toto conamine curreret ad deū si pulchritudinē eius attēderet/ si odores eius degustaret? Scdm ve est in igne et sulphure scz in ardore libidinis et fetore quo fetet et estuat totus mundus. Terciū ve regnū et dñatio bestie. Tria hec ve nobis per maria sunt ablata/obscuritas ignorācie quia solē intelligencie et lumen iusticie mūdo edidit et verā lucem attulit q illuīat omnē hominē venientē in hūc mūdū. Unde et stella matutina scz lucifer et aurora nominātur cuius stelle radi⁹ effect⁹ est ipē sol iusticie ⁊ ideo illuīatrix intelligit quia mūdo sic obtenebrato lucē verā edidit ideo etiā illuīatrix quia cūctis se implorātibus humiliter et deuote ipetrat lucē vere cognitionis Unde dicit ecclesiastici vicesimoquarto. Illuminabo omnes sperātes in dño. Unde quotiēs sentim⁹ nos esse in tenebris debem⁹ ei nomē suū ꝓmemorare orātes vt illō intpretet in nobis ne falso ei in oppositū videat quomō scdm ve qō est luxuria destruat ipsos/ interroga qui per eā de sentina luxurie se extractos et per eā gaudent virtutem castimonie se adeptos. Nec dubitare fas est ipsā iuicissimā esse luxurie et feruētissimā esse castitatis dilectricem. cui sine virginis prerogatiua nequaq datū fuisset filii dei fieri genitricē. Terciū ve regnū et dñacio bestie id est superbia quā si impugnaris necesse est statim tibi ꝓfugere ad mariā humilimā que humilitati sue attribuit in cantico suo respectū dñi / et licet omī virtute et omni gracia dotata fuisset de hac tamen singulariter gloriatur. Implora igitur circa superbiam confidenter auxilium eius quam valde nimis odit et oborret et bonum humilitatis ab ea expostula. vel quia cum superbia vel sine humilitate patri et filio non poteris complacere/ propter ista tria dona sic rogamus eam in ymno. Nos culpis solutos mittes

tac et castos. ¶ Itē est aliud triplex ve. ve mūdi. ve carnis. ve dyaboli. apoc. xviii. Ve/ ve/ ve/ ciuitas illa babilon. ¶ Sine hoc triplici ve fuit maria. fuit enī paup circa primū virgo circa secundū. humilis circa terciū. ideo digna est saluatori non solū ab angelo: sed ab hoīe magis qui per se perditus rediit ad salutem. ¶ Ane maria. per hoc qp dictū est marie aue. i. sine oī ve īmunita ab omī peccato. Vnde et ei dicit canti. iiii. tota pulchra es amica mea. ab originali peccato sanctificata in vtero. Tota pulchra es ab actuali mortali fomite penitus subiugato. Et macula etiā venialis peccati non est in te in cōceptione filii dei fomite penitus extincto. Et ideo tota pulchra es in opere. Tota pulchra in corpe. et macula nō est in te in corde. Tota pulchra in corpre p simplicitatē. mathei vii. Si oculus tuus fuerit simplex totū corpus lucidū erit. Tota pulchra in corpe p castitatē. sapie. iiii. O qp pulchra et casta generatio cū caritatē īmortal'te. Tota pulchra in corde per humilitatē qd est eē sine macula. Benedictū ē de hester. secūdo eiusdē. Erat hester formosa valde et incredibili pulchritudine oīmq oculis graciosa et amabilis videbat talis maria formosa valde p caritatē que ē forma virtutū incredibili pulchritudine per insolitam castitatē omīq oculis graciosa et amabilis p humilitatē quā deus respexit quia vbi amor ibi oculus. Item de tribus hiis dicit Judich ii ¶ Non est talis mulier super terrā in aspectu/ in pulchritudine et ī sensu verboq. In aspectu ꝓseruatōis. in pulchritudine corporis. in sensu verboq. i. in interioribus verbis id est puritate cogitatōis Et sic fuit absq omni ve. auaricie in corpre. superbie ī corde hoc est triplex ve. apoc. viii. ve/ ve/ ve/ habitātibus in terra. Et sic fuit īmunis ab omī peccato sed nunquid in summo? vtiq in summo create. ¶ Vnde aug⁹. Quotiēscūq loquimur de peccatis nullā de beata virgine facimus mensionē. ¶ Anselmus etiam dicit qp ea puritate nitebat qua sub deo maior nequit īteligi. ¶ Aue maria. Si rerum precia de raritate pensanda sunt iuxta qd scriptū est omne rarū pretiosum.

huius salutationis forma que de celo delata est ad virginem mariã ꝓto rarior est: tãto preciosior debet estimari. Nusq̃ ei in scripturis ãtea inuenit. nec ab alio ꝙ ab ãgelo debuit deferri. nec alii ꝙ marie huiusmodi salutatio debebat. Vnde non imerito mirabat maria et cogitabat qualis esset ista salutatio pro eo ꝙ eã alias non legerat in scripturis. In omni enim salutatõe prius fiebat aut vite iprecatio. vt daniel. ii. do Rex viue ineternũ aut salutis vt. i. re. xvi. Salue rex aut benedictionis vt messores sui responderũt booz dicenti ad eos dominꝰ vobiscũ benedicat tibi deus. Ruth. ii. ¶ Duas vero salutationes viris delatas legimus ab ãgelis Judicũ. vi. Dicit ãgelus gedeoni dominus tecum virorum fortissime. Et thobie sexto. Gaudium sit tibi semper. Salutatio autem beate virgini delata ab angelo ex omnibus est conflata et ideo dignior omnibus / sanctior vniuersis. Quod enim premittitur aue hoc est sine ve et sine dolore. Ecce salutatio facta thobie quod sequitur grã plena. Ecce salutatio apostolorum qui in suis epistolis semper premittunt grã vobis et pax quod subditur dominus tecum. Ecce salutatio facta gedeoni / et salutatio booz ad messores quod sequitur benedicta tu. Ecce salutatio booz ad ruth. iii. Congrue etiaz premittitur aue / hoc est sine ve. ipsa enim proprie fuit sine maledictione. nã i maledicta erat sterilis in lege nec expers erat maledictionis pariens in dolore. Sola enim maria vtrũq; maledictũ inuasit Vnde et adhuc ei dicimus tanꝙ eius gaudio congaudentes. Et nota ꝙ de maledictione sterilis non legitur in biblia expresse. sed deuteronomii septimo. pro benedictione dicitur obedienti: non erit apud te sterilis vtriusq; sexus. Vnde a contrariis sterilitas pro maledictione reputabatur in lege

¶ Aue maria. ¶ Notandum est ꝙ angelus salutans virginẽ primo tacuit propriũ nomen eius scilicet maria vt hoc ipso ostenderet se imponere nomen nouum. id est gratia plena. ¶ Vnde predixerat ysa. quasi loquens ad mariam. lxii.

vocabitur tibi nomen nouū quod os domini.i. angelus vel filius dei qui est os patris per angelū noīabit. ¶ Postea vero nomē marie exp̄ssit dicens. Ne timeas maria inuens p hoc ꝙ sicut iacob benedictionē accipet nomē nouū sic accepit: vt vetus nō amitteret. Vnde ⁊ frequēter postea noīat eū scriptura iacob sic maria. vel ideo prius noīauit eā gratia plena ꝙ mariā/ vt plena grā dein ceps vocaret et prius familiare nomen sibi nominat et tandē nomē marie nobis necessariū nō omittit: vt sic nomē videat ei īponere quod vetus īnuat non tollendū. Quo enī modo cū ab ea remouisset oē ve dicens ei. Aue stati eā noīaret mariā/ quod est mare amaꝝ. Nomē siquidē marie non tā angelis cōgruit ꝙ hoībus qđ intelligit illuminatrix et stella maris. Illis enī solū qui nauigant mare mūdi: necessaria est īuocatio stelle maris. Necessaria ē illuminatrix/ illis qui illuīatione opus habent. Angelis aūt qui nullis hoꝝ īdigent melius dicit grā plena ideo ille. Aue gratia plena. Nos dicimus. Aue maria. Idcirco etiā prius dictū est gratia plena et deinceps ab angelo noīatur maria qz hoc habet ex grā vt marie nomē interp̄tet in nobis. ¶ Nō enī qz illuminatrix ideo grā plena: sed qz gratia plena ideo illuīatrix/ et sic de singulis int̄pretatōibus illiꝰ nois poteris assignare. In hoc etiā ꝙ cū tanta reuerentia et huīlitate mariā angelꝰ salutauit: vt videret paulominꝰ adoraturus feminā qui solebat ab hoībus adorari ei dicens Aue. ¶ Illa tā festiua aggratulatio intelligit angeli salutantis ꝙ tā decuit angeloꝝ regīe ab angelo exhiberi. ¶ Beatus bernardꝰ loquēs ad angelos/ honorate sancti angeli vestri regis matrē qui nostre adoratis virgis prolē ipsum vtiqz nostrū pariter ac vestrū regē nostri generis reparatorem/ vestre ciuitatis instauratorem

¶ Aue maria. ¶ Beatus bernardus de gloria noīs huiꝰ non dignū aliquid sterilis cōcipe cogitacio nec erudita locutio p̄t est parturire. Vnde nec mirū dicimꝰ si pauca dicimꝰ qui cogitatōe deficimus nimirū quibz gustare de tāta dulcedīe nō est datū. Non enī datur sanctū canibus. Mathei vii. Nō autē

intelligit qui nō gustat. sicut dicitur gustate ⁊ videte. Gustat affectus videlz intellectus et oportet ꝙ gust⁹ precedat ad hoc vt illuminare valeat intellectū. Vnde et oculi ionathe. i. iusti non illuminātur nisi prius melle gustato. i. re. xiiii. Vnde et ysa. xxvi. dicit̄ domino. ros lucis ros tuus. ros lucis. i. lucem afferens et illuminās intellectū. qui ergo nō gustat nō videt ac per hoc minus pōt qui non vidērit. i. intellexerit aliis enarrare ac si qui forte sunt quibus et gustare datū sit et videre/ magis pcepta sibi abscondere volūt et tanq̄ esurientes āpliora cōquirere: ꝙ aliis cōmunicare pcepta. Sicut dicit beata virgo qui edūt me adhuc esurient. qz qui ei⁹ dulcedinē semel gustauerunt adhuc plus de ea dēsidērāt experiri. ¶ Vnde est ꝙ pauca de ea dicta sunt a sanctis/ et fortasse in hoc ei morem gerentibus/ vt et si eis multa reuelata eēnt de ea: tamē pauca dicerent et abscōderent eā q̄ semp dēsidērāt latere ⁊ abscōdi

¶ Audiam⁹ ergo quid de huiusmodi excellētia nois more prophetico dixerit salomon cāti. i. quasi loquens ad mariā. Oleū inquit effusum nomē tuum ideo adolescentule dilexerunt te nimis. Recte hoc nomen maria oleo cōpatur. qz sup oīa sāctoz nomina post nomē filii reficit lassos/ sanat lāguidos/ illuminat cecos/ penetrat duros/ recreat fessos/ vngit agonistas/ putrefacit iugū opabuli/ suppenetrat oī noī: sicut oleū omni liquori. Dedit enīz ei tota trinitas nomē quod est super oē nomē: vt in noīe eius omē genu flectatur sicut manifeste pz. celestiū/ terrestriū et infernoz. et oīs lingua huiusmodi nois cōfiteat̄ sanctissimi grām/ gloriā et virtutē. Non est enī in aliquo alio noīe post nomē filii tā potens nomē qđ ē sup oē nomē sub celo datū hoībus post dulce nomē iesu: ex quo tāta salus hoībus refundatur. Dicit̄ ergo marie nomē tuū. i. fama nois tui quod prius claulum fuit ꝙdiu morata est in mūdo sicut oleū in vase post assūptōz tuā ad celū effusū est per oīa mūdi climata. Nā in predicatōe apostoloz. in oēm terrā exiuit sonus eoz. et manifestū est toti mundo vel iuxta consuetudinē scripturarū nomen ponitur hoc pro noīato.

Sicut ibi protegat te nomen dei iacob id est ille qui nomiat? est deus iacob. Et est sensus oleū .i. tu qui noīaris oleū iuxta multas oli proprietates et maxīe propter mīaz effusū extra vas fulū/ cui? vas ipe christus de cuius plenitudīe accepisti/ et nobis de tui p'.enitudīe grām pro grā refudisti. Et qz oleū effusū est nomē tuū/ ideo adolescētule. i. fideles aīe que exuto veteri hoīe cū suis actibus nouū induerunt. Et iō nouelle p grām nō vetule p culpā. Non senio steriles/ sz donis spūalib? fecūde: fortes in fide et dilectōe. Non debiles vt vetule/ nō īcur uate p amorē terreno?: sed p celeste desideriū recte et ad celos erecte dilexerūt te nimis. i. vehement. Et nota q? ideo genere feminino dicit adolescētule qz feruēti? amāt q? adolescentuli. Et qz ?mendātur humilitate et fecūditate. Iste etiā adolescentule dicunt filie ih'm super me: qz fide/ spe et desiderio tēdūt ad pacis eterne visionē. Possunt aūt noī marie proprietates olei que notātur subscriptis versibus congrue adaptari/ et de oleo oliuarum precipue intelligendum est

Est oleum viride/ calidū/ prepingue/ suaue.
Et penetratiuum/ nitidū/ recreans/ et amarum.
Acit et impinguat/ illuminat et medicinat.
Roborat emollit/ extinguit et ampliat ignem.
Confert picturis/ seruat rubigine ferrum.

¶ Primo dicit ¶ Est oleū viride qz mēoria huius noīs ē in gnatōe scī? sicut ipa dicit ecclesiasti. xxiiii. In virore ei? ple uerētia et diuturnitas designat deuota etiam īuocatio z recordatio noīs hui? duxit virorē grē in psenti: z ad virorē celestiū in futuro. actuū. iiii. nō est aliud nomē sub sole. ꝛc ¶ Calidū ab effectu sue caritatis quā circa nos gerit. Prepīgue. quia subministrat deuotionis et grē pinguedinē amatori suo vt ei dicere possit/ impinguasti in oleo caput meū. Oleo scz grē et deuotionis caput meū. i. mētē. ¶ Suaue p benignitatē. Beatus ber. Sicut nomē iesu mel in ore meo/ in aure melos/ in corde iubilus/ sic et nomē marie et etiā āplius. Si dicere valeamus vel audeam?. Jesus ei qua supbū nomen ē et nimiū

potēs nostros humilim⁹ nomē affectus decet. Vnde si in iesu aut ætatis aut sex⁹ virilis austeritatē aliquis vereat/ recurrat ad mariā in q̄ nihil horū suspectū est. Maria enī nomen muliebre est mansuetudinē p̄ferēs et cōmendās. Item beat⁹ ber. pcurre totā euāgelii seriē et si quid increpatoriū/ siquid durū/ siquid vel modicū habēs īdignatōis īueneris suspectū in maria deceto habeas et accedere verearis. qō si oīa mansuetudis plena sunt sicut sūt grās ei age qui talē ei dedit me diatricē in qua nihil possit esse tibi suspectū. Q si sexū verearis pro eo q̄ sibi et aliis sepe fuit in ruinā virgo est. ¶ Et penetratiuū. Mirabilit ei virtus huius noīs maria emollit et penetrat duriciā cordis hūani. prouer. xxiiii. Lucerna domini spiraculū hoīs q̄ īuestigat oīa secreta ventris. Dicamus et nos lucerna dñe. i. marie que illuīatrix et domina intelligit. Spiraculū hoīs q̄ p eā peccator respirat in spe/ venie et grē exēplo theophili que īuestigat. i. inuestigare facit oīa secreta ventris. i. absc̄dita cordis ¶ Sed nota q̄ oleum non penetrat humida scz per carnalē concupiscentiā: sed desiccata per abstinenciā et penitentiā. Si vis ergo hoc oleo penetrari necesse est tibi penit⁹ exiccari ¶ Mitidū quādo sine fece sicut pz in lāpade. prouer. v. Mitidius oleo guttur ei⁹. i. verba de gutture procedentia que mirabilit illuminat intellectū nostrum ¶ Recreans. Recreat enī fessos et laborantes. Vnde dicit cum filio. Mathei. ii. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos ¶ Et amarū donec fuerit igne decoctum. maria enim intelligitur mare amarū quia mundanas delicias amaricat amatoribus et amaritudines presentes dulcorat caritatis ignee gratiam ei subministrando. ¶ Acit et impinguat ¶ Mirabiliter siquidem pascit affectum et impinguat per deuotionem nomen istud. et quotiēs eius recordamur/ totiens roboramur. ¶ Illuminat intellectū nostrum quia maria illuminatrix et stella maris intelligit. Istius etiā noīs excellentiā/ ipso etiaz prolatōis mō notauit beatus lucas tū illud tam reuerenter exp̄sit. Non enim ait

Hic ſtus eſt gabriel angelus ad virginem cui nomẽ maria ſi-
cut dixerat de aliis / ſed tãꝑ diutius expectatũ tandẽ protulit
cũ ponere dicens: et nomẽ virginis maria. oſtendens hoc no
men multũ habere eruditionis et grẽ / et alterius memorie
ꝓmendãdũ: ꝛ diligentius inueſtigãdũ. Sicut etiã dicit iero.
Quoniã naute ob cãm aliquã mari ſe ĩmergunt: oleũ deffe-
runt in ore et illud emittũt et ſit per lucidius fundus aque
Sic etenĩ deuota inuocatio nois marie et doctrina ei ꝙ et grã
rem labentiũ intima faciunt manifeſta. Beatꝰ bernar. ¶ Tri-
ſtatur aliquis cũ tunc ad nomẽ marie ccdit nubilũ ſerenum
reddit. Ecce quomodo illuminat oleũ iſtud. ¶ Et medicinat
eccleſiaſti. vii. melius eſt nomẽ bonũ ꝙ preciosa vnguẽta. Si
ei vultus oleo perũgatur oleũ nõ permittit cicatricẽ obduci
donec ſanies ſit educta. nec marie benignitas in amatoribus
ſuis ſanari vulnus peccati donec per ꝓfeſſionẽ putredo vicii
ſit eiecta. ¶ Vnde prouerbiorꝝ xx. lucerna domini ꝛc. Maria ſi
quidẽ eſt illud oleũ miſericordie quod verus ſamaritanus. i.
chriſtus infudit vulneribus ſanciati id eſt generis humani ꝑ
preuaricatõem prime matris de hieruſalẽ in hierico deſcen
dens luce decimo. Roborat. Oleũ enĩ et neruos et oſſa indu-
rat: et medulas cõfirmat. Vnde ꝛ ãtiqui luctatores ſuos toto
corpore oleo perungebãt. ¶ Emollit nomẽ marie duriciam
apoſtematis quod ꝺeſignat ſuperbiã / emollit et ſedat timorẽ
cordis inſtar olei quãdo per orões eius auffertur a nobis cor
lapideũ / et datur cor carneũ. et quãdo exẽplo et gratia eius in
humilitatẽ conuertit ſuperbia cordis noſtri. ¶ Extinguit et
ampliat ignem. Oleũ enim extinguit ignem in lapide et ac-
cendit in ligno. Si enim alii lapideus et durus fuiſti peccã-
do et ex toto corde cõuerſus fueris ad mariam: incendiũ pec
cati extinguet in te ꝙ proprietas olei extĩguet ignem grecũ
et lapidem ignitũ. et ꝓſuetudo marie in ſuis amatoribus ex-
tinguere poteſt feruorem peccati. Si lignũ fueris id eſt trac
tabilis et patiens / ſuccendet in te dilectõem dei: ſi nois eius
miſericordiã iuocaueris toto corde. ¶ Cõfert picturis. Valet

enim oleū ad faciendas picturas quia ꝯglutinat colores et facit adherere thipeis cellis et ymaginibus et grā marie/coloribus virtutū hominem interiorē insignit . Seruat rubigine ferrū. Ferramenta eui nō rubiginātur si oleo vngantur ¶ Aue maria dignitatem et efficatiam istius noīs videtur sumere salomon dicens ꝓuerbioꝝ xxii. Melius est nomē wnū ꝙ diuicie multe. Item ecclesiastes septīo . Meli⁹ est nomē wnū ꝙ preciosa vnguēta. Marie si quidem nomen longe melius ꝙ diuicie ꝓpabiles angustiā reuelam pauptatis et dolori peccato medetur melius ꝙ vnguenta. ¶ Pauper ꝓfuge ad martā que tibi pauperrima exhibetur ⁊ si deuote attēdas ꝙ de hac pauptate exaltata est etiam super angelos iā non erit tibi honerosa paupertas. peccator es ad marie nomen cōfugias ipsū solū sufficit ad medēdum ¶ Nulla enī pestis tam efficax nulla sic heret q̄ ad nomē marie nō cedit cōtinuo sicnptz ex exēplo theophili iustificatus es sed forte tentaris supra vires et eo amplius tentatoris times insidias ꝙto te abeo expugnatū aliꝙ recordaris ¶ Recordare ꝙ turris fortitissima nomē dñe nostre ad ipsū cōfugiet peccator ī tentatōne ⁊ etiā q̄ peccauit et saluabit. Itē dulcedinē nois dñi ꝓuiderat ysaias dicens xxvi. ¶ Dñe nomē tuū et memoriale tuū in desiderio aīe. ¶ Terribile ostēdit illō diceus. Ecce nomē dñi venit de longinquo ardens furor eius et grauis ad portādū xxx. Et psalmista. Sanctū et tribile nomē eius. horribilis quid est dulcedo tanto furore respsa ¶ Grās autē ei q̄ aliud prouidit refugiū peccatorib⁹ delectōnis et securitatis plurimū habēs terroris nichil ¶ Maria siquid ītelligit syro sermone domina nec solū ptēs est ad muniēdū cōfugiētes ad eā tāꝙ turris ꝝ et hostes īsequētes ptēs est expugnare. Vnde sup illō canticoꝝ vi. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata dñ beat⁹ bernard⁹ non ita metuūt hostes visibiles quālibꝝ castroꝝ mlt̄itudinē copiosā sicut aerie ptestates marie vocabulis patrociniū et exēplū. cedūt. pereunt sicut cera a facie ignis vbicūꝝ inueuerīt huius noīs crebram recordationem/

ꝛuotã ĩuocatõnẽ ſollicitã imitatõnẽ. Rogãda eſt aſſidue ma
ria vt nomẽ ſuũ qđ eſt dñna intꝑreteť ĩ nobis tẽtatores no
ſtros expugnãdo et ſe turrĩ fortitudis nobis exibẽdo afacie ĩ
imici. et vt hoc ꝑſtare digneť nomẽ eiꝰ et meõriale in deſide-
rio aĩe et iugi meõria teneať ¶ Aue maria. Ter admiꝰ ĩ cã
tico in ꝑſona angeloꝝ q̃riť qꝛ eſt iſta nõ tm̃ qꝛ ꝑſone mirẽtur
excellẽtiam q̃ nec primã ſimilẽ viſa eſt nec habere ſequẽtem
Sed forſitã qꝛ dulce nomẽ ſibi deſiderãt reſpndri ¶ Sicut eĩ
antiqs patribꝫ ꝑſaie et ceteris nomẽ dñi in deſiderio erat
vt ſcz int̃ hoĩes noiareť chriſtꝰ qui vocatꝰ erat in celo et no-
mẽ qđ clamabatur in celo effũderetur in terra / ſic angeli no-
mẽ marie deſiderabãt noĩare et ĩnocẽtiã effũdi vt nõ intra t̃
re t̃minos clamaretur ſcz etiã celebre habereť in celis. Itẽ lu-
ce pmo. et nomẽ virginis maria. ¶ Bene autẽ ĩmediate iun
gitur marie virgĩtas eo q̃ nõ ſolũ noĩe ꝑferat ſed etiã aliis
ꝓbeat grãz caſtitatis. ¶ Item etiã noĩe marie virgĩtas et ſãc-
titas ĩſepablis ſũt adiũcta qđ cũ agit beatꝰ lucas vii. de peni
tẽtia beate magdalene ꝓpter huiꝰmodi noĩs reuerentiã non
auſus fuit eã mariã ſcz mulierẽ noĩare. Sz paulo pſt ſcz vili
vocat eã mariã et ei ſuſanna ⁊ iohãnã adiũgit q̃ ſi beate ſũt
qꝛ dnõ nõ de ſuis facultatibꝰ miniſtrarũt iſta lõge beatioꝛ vn
de dicit̃ ei ꝓuerbioꝝ in fine. ¶ Multe filie cõgregauerũt dĩtias
tu ſupgreſſa es vniuerſas ipa enĩ ſola et ꝓdictaꝝ tũ in ſe vo
cabula ĩterꝓtata eſt et officiũ executa ibi maria. Suſãna ve
ro ĩtelligitur liliũ qđ nulli meliꝰ cõueit q̃ illi q̃ ꝓuilegiũ me
ruit caſtitatis iohanna ĩtelligitur grã dei. ¶ Nulla aũt hoc no
mine dignioꝛ q̃ ea q̃ grã meõratur ille dño de t̃renis facultа
tibꝰ miſtrauerũt. Iſta ꝓpria miſtrauit ei de ſuis q̃ de carne ꝓ-
pria admiſtrauit cõceptũ et de latere ꝓprio nutmẽtũ. Dñ lu-
ce xi. beatificatur ab ea q̃ dicebat ad dñnũ. ¶ Beatꝰ vẽter q̃
te ꝓtauit et vbera q̃ ſugriſti. ¶ Qđ ſi beatificat eã mulier q̃
adhuc carni et ſãguini eiꝰ cõ muĩcare nõ meruit longe ma-
gis a nobis beatificãda eſt q̃ de eiꝰ carne et ſãguine efficimur
ãn altari. Caro enĩ q̃ ibi ſuĩtur virgĩs eſt de cuiꝰ carne ſũpta

est pricisicula de qua artificio spūs sancti formatū est corpus christi. ¶ Aue maria ¶ Nota qp sicut nomē filii effūdit ī septē noīa. psa. ix. vbi dicit Et vocabit nomē eius admirabilis cōsiliari9 ꝛc. Sic et nomē marie p suas ītērptatōes ptest cōuenienter effudi. vnde ei dicit ¶ Oleū effusū nomē tuū ꝛc. ītelligit enī maria illuīata vel illuīatr vel illuīans vel stella maris. vel spnirua maris vel scōz quoscō maris hpas vel mare amarū vel spzo sermone dña ītligit. ¶ Quattuor autē istaz ītērptationū magis habent in vsu scz illuīatr / dña / mare amaz / stella maris. illuīatr et stella maris proprie fuit in filii natiuitate quādo emisit radiū totū mūdū illuīantē ꝛ mūdo edidit lucē verā qñ scz ver9 sol iusticie exort9 est ex ea domina pprie in filii oblatōe quādo ipm prelētauit in templo vbi tot9 cōueniebat mūdus q̄si totū mūdū volēs de ipo mittere in salinā. Qd etiā dsignat eius pmago filiū tenēs q̄si ad dādū illū. Jtē dña sicut dicit damasceuus āna genuit mariā id est dñaz. Maria enī oīz creaturaz facta est dña creatoris oīz mat exñs. Amaz mare in filii passiōe q̄do scz aiaz ipi9 ptrāsiuit gladius filii. Beat9 bernardus. Lōge enim plusq̄ martirē eā nō immerito cēseamus in qua passioīs sēsū excelsit ꝑpassionis affectus. Jtē illuīatr est qz tenebras nostras id est nos tenebrosos illuīat mltis modis sicut infra habebit. vñ cōpar soli qui radiis suis illuīat totū mūdū dña qz nos ꝑtegit tāq̄ tris fortissia vt supra et aduersarios nostros repri mit et expugnat quibz es tribꝰis velō castroz acies ordīata Stella maris qz dirigit vias nostras per mare hui9 mūdi. ¶ Mare amaz qz nobis amaricat noxias delicias rogāda est assidue ergo vt nomē suū inēpretet in nobis vt scz illuīet tenebras nostras / noxias vel amaricat delicias vias nostras tanq̄ stella maris regat et dirigat tanq̄ dña cōprimat tempestates et adūsarios nostros. puniat / et cōpescat. Nūc de singulis interpretationib9 aliquantulum diffusius videamus Jlluminata a patre luminū quo descendit omne datū optimū ex cui9 dono tot habuerit ī se luīaria quot virtutes / ita

hoc nomē maria ei singularit' & excellent cōuenit q̄ pre omīb⁹ p⁹ filiū suū dna habuit graciarū/illuminata etiā p grāz spi ritus sancti quādo in vtero sanctificata/et quādo id spiritus sāct⁹ supuenit in eā. Illuīata etiā a filio dei vero sole iusticie in illi⁹ conceptōe quē totū in corde totū suscepit et potauit in vētre . nec potuit esse nō illuīata que fōtem luis suscepat in se totū ideo mulier amicta sole.apc.xii.appellat et lune que totū lumē suū a sole recepit cāti.vii.cōparat ipa etiā tāq̄ ex sole/ ex respectu diuinitatis beatificat a generatōibz vni uersis. Vnde dicit. Quia respexit huīlitatem ancille sue ecce quod a sole illuīata. Ecce enī ex hoc beatam me dicent om nes generatōes. Ecce lune pulcritudo & lumē solis cū dicitur Illuīatrix ideo postq̄ dicta est vt pulcra vt luna dicitur elec ta vt sol q̄ sicut sol radiis claritatis illuīat mūdū sic ipā lu is radiis/ virtutibz/et exēplis ppulū irradiat christianum Vnde dicitur ecclesiastici xxiiii¶ Illuīabo omnes sperātes in in dnō. Alios nequaq̄ dicunt q̄dem q̄ illuīatrix mea in telligit ipā etiā est nostra illuīatrix filio mediente. Qui .io. ix .¶ Fecit lutū ex sputo quo illuīauit cecū natū in quo latet maximū sacramētū . Saliua descēdens de capite ihesu.dei sa piētia q̄ dicit ecclesiastici xxiiii Ego ex ore altissimi prodi.ic. Ex hac saliua et terre nostre nature cōfectū est collirīū quo illuīatū est genus huānū designatū p cecū illū per fidem ver bi incarnati. Vnde quidē. Est caro nostra lutum verbi sapiē tia sputū. Est gen⁹ huānū tali medicamine sanum. Est enī triplex occulus. Occulus cōtemplationis quo vidēt d⁹ et q̄ i deo sūt qui p culpā ade onino est extinctus. Est oculus rōis q̄ vidētclerimū et q̄ in eo sūt q̄ p illā peccatū lippus est effectus Est ocul⁹ carnis q̄ vidēt mūdū et q̄ in eo sūt q̄ ad carnis cō cupiscētiā est appt⁹. Vñ dicit de primis parentibus gen.3. Q gustato fructu vetito statī apti sunt oculi āb⁹ id est riui ? cupiscēcie.x. duo primi p fidē incarnatōis sanant & ter⁹ p hoc colliriū execat. Illuīans q̄nā dicunt illuīans eis id est chri stianos vel familiares suos q̄ uidelicet documētis suis que

habētur in euāgelio docuit nos viuere christiane. In multis etiā docuit ipsos apostolos. Edidit etiā nobis lucē verā que illuīat oēz hoiēz veniētē ī hunc mūdū/ ipetrat etīa iugit grāz pctōrib⁹ tenebrosis q̄ nisi p grāz nō illuīnāt. ¶ Sic ergo possumus effūdere nomē marie ī noīa supradicta ita tamē q̄ ītelligāt auctoritate ⁊ cū articulo artante cōez appellatioēz ad ꝓpriā ⁊ singularē marie plonā p appriationē. cū ergo dicim⁹ aue maria debem⁹ huīliari corā ea tāq̄ serui corā dnā. debe⁹ etiā de peccatis cōteri reducētes ad memoriā suā ⁊ filii passionē cui ex pctis nostris dedimus causā. debemus etiā mēorare īterq̄z versamur pericula et tenebras ignorātie nostre ⁊ sic in corde cōtricto et huīliato qđ nec ipā nec filiꝰ eius dēspicit/ īpetremus lumē grē et ducat int̄ pericula. Stella maris. videamus primo quare stella deinceps quare stella māris propter excellentiam sui status. Unde dicit ecclesiastici vicesimo quarto. Ego in altissimis inhītaui Excellēs fuit ī ortu q̄a añ sanctificata q̄ nata. ¶ Nata est enī filia grē cū oēs alii nascāt filii ire. ephe. ii. Qđ signatū est ī hoc q̄ fuit filia āne q̄ grā īpētet cāti. vi. Una est matꝫ sue electa. ge. Excellēs in vita/ iusta huānā ꝯsuetudinē q̄a virgīitatis vouit licz sterilꝫ maledicerēt ī lege. Et q̄a huīlima cū mlti supbiāt de virgīitate ⁊ q̄a fidēlis ⁊ credula/ licz qđ ei pmittebāt videret impossibile licz q̄ virgo cōcipet ⁊ pareret manēs virgo. p votū enī virgīitatis et excellēciā huīlitatis deo placuit sed p fidē cōcepit vñ p aurē dicit cōcepisse q̄a fides ex auditu ideo dicit ei beata q̄ credidisti ⁊. c. Excellens etiā fuit in ptu q̄a sine dolore natura mirāte suū peperit genitorē. Excellens etiā in sua assūptione sup omnes angelorū ordines exultata. In omnib⁹ enī istis ⁊ mltis aliis cōsistit excellātia stelle nostre quia fixa in firmamēto celi id est scripture per iugē meditationem legis dīne vel in tonis celestibus p delectatiū ⁊ annorū etnorū tanq̄ verba filia abrahe cui pmissū est. geñ. xxii. Multiplicabo semen tuū sicut stellas celi q̄ clara et lucida sanctitatis exemplo illuminās mūdū multiplici virtutū radio sicut infra assignabitur

Clara etiã per vice puritatem non habẽs in se maculã sicut luna ĩ preſẽti vnde ⁊ ei dicit canticorũ.ii. Tota pulcra es amica mea et macula nõ est ĩ te qz tota ignea p caritatẽ maxie ex quo ꝓcepit qui ignis ꝓsumẽs est ad he.ĩfine vel etiã ignea p virtutũ vniuersitatem. virtutes enĩ ignee nature sunt et ideo surſũ trahunt qz locus ignis surſum est. qz parua apparuit p huĩlitatẽ se offerens domino in ancillã cum postularetur ĩ matrem. Sed postea magnã se eẽ testat dicẽs. Beatam me dicẽt omnes generatioẽs ⁊c. qz actractiua nature algabatiꝰ phũs. Ea est natura stellaꝝ respectu vapoꝝ q̃ adamãtis respectu ferri/ ipã enĩ est cortina totius mũdicie p̃cibꝰ/ meritis ⁊ exẽplis/ p̃cedẽs et trahẽs post se oẽs cortinas tabernaculi ⁊ eccliẽ dei ĩplẽs illũ.ap.ĩfine. ¶ Spõsus et ſponſa dicunt veni et qui audit dicat veni ¶ Ipã etiã velud stella trihit ad filiũ fluidos per vicia. sicut patz ĩtheophilo. dicat igit et oĩs fidelis aĩa. trahe me pꝰte ⁊c. quia tpẽ gelicidii lucet et ſcintilat clariſſime qũ appuit in domĩca paſche qñ ceteroꝝ caritas refriguit ⁊ ipſa ſola quaſi de nocte totã eccleſiam illuſtrauit. qz firmamentũ adornat idest eccliaz tanꝯ pulcerrima mulierꝝ cãticoꝝ v. pulcra in vt̃ma ſanctificatiõe/ pulcra in chriſti conceptione/ pulcerrima in ſua aſſũptione/ eccliaſtici. xxvi: Sicut ſol oriens in mundo in altiſſis dei ſic mulieris bone ſpecies in ornamẽtũ doꝰ eius. qz noctẽ illuĩat/ illuĩauit eiz noctẽ illã ſolitariã/ nec laude dignã qz ab eua defluxerat vſqꝯ ad ipãz nã in ortu eius meliorari omnia inceperũt quia radiis ſuis terram illuſtrat id est terrenis/ repleta enĩ grã ſeptiformis nos replet de ſua ſemp plenitudine/ nobis refũdẽs grãz niſi fuerit per nos. quia futuros euentus p̃notat. cometes enĩ quãdo orit lignũ est mortis principũ et ipã mortis chriſti qui est princeps pacis plape nono et dyaboli qui dicitur princeps mundi hui⁹ iohannis decimoquarto ideo dicit hieremie lx vii. ¶ Fortis impegit in fortem id est dyabolus in chriſtũ et ãbo parit corruerũt ſed diſſimiliter/ iſtud impletũ est in dominica paſſione. quia aſtrologos verificat pmo ſuper

astrologos id est prophetas qui in hiis que de partu eius predixerāt per eam fideles inuenti sunt sicut pecierat. xxxvi. qa pigros ad laborandum excitat cum ipā sit lucifer i stella matutina. ¶ Ante enī ortū eius multus erat labor hoīs ad vitā eternā pmerādam. qi nauigātes per mare mūdi rectificat et dirigit ad portū. Vnde designāt per stellā q magos adduxit ad christū qui est portus salutis. Vñ canit ecclīa. Orit vt lucifer/ id est nō tenebrosa ī ortu sicut nos q nascimur oēs filii ire ephe. ii. sed ipā ātē sanctificata ꝑ nata orta est vt lucifer id est tota clara i in specie maioris claritatis scilz solis iustitie qui natꝰ ē ex ea/ et benedicit maria/ lucifer qui vtero suo sacro nouē mēlibꝰ portauit lucē verā. de hoc lucifero Job. xxxviii dñs ad iob nūquid pduces luciferū in tpe suo idest in tpe grē q̄li diceret nō tu sed ego. Item lucifer clarior ceteris stellis et maria ī sīgul' virtutibꝰ scōr ordinibꝰ pēminet vniūsis. Aptata huic lucifero pprietates aurore stella matutina lucēs ā teꝫ diescat qi ortꝰ mane pcessit ortū dīci idest christi qui lux est i dies: hec est stella que vīcēti pmittit ī pmiū. vnde. apo. ii. Vīcēti dabo stellā matutinā. Et nota q in ortu huiꝰ stelle scilicz ꝫdo dilectio et grā marie orit in corde iusti fugiūt fures idest dēmones quibꝰ ipā tribūs est vt castrorꝫ acies ordinata. Vigiles fiūt alacriores id est pīati vel q̄cūq de sua salute soliciti. Egri aie pmores/ operarii vigilatiores. Et nota q pt est distīgui stella scilz vespertina/ noctna/ matutina/ qua designat triplex vita scilicz vita eue/ vita patrū antiquorꝫ/ et vita marie/ prima vesperus/ idest ve spirans/ hec est eua q̄ toti mundo spirauit/ ve culpe et ve pene/ q̄ scilicz stella appellat ablinchiū apoc. vi. pro amaritudine miserie mundo illate. ¶ Secdā vita iustorꝫ qui fuerūt et ante aduētū domini et post quibus dicit apostolus philip. ii. in medio nationis prave et puerse lucetis sicut luīnaria mundo verbum vite continentes. ¶ Tercia lucifer idest vita marie cuius vita inclita cunctas illustrat ecclesias. ¶ Item hec stella que apparuit magis q̄ non infirmamento sed subter firmamentum quasi niclita stellarum natura in inferiori spatio aeris decur-

rebat ac si diceret cū psalmista. ¶ Inclinauit celos dominꝰ ⁊ de
scendit noua erat stella illa / illā sciz nūciās nouitatē dē q̄ ihe.
xxxi. ¶ reauit domiꝰ nouū sup trā. femīa circūdabit virū hic
nouū fuit mādatū sup trā q̄ habuit īutero paruulū quidem
tempore sz tamen virū omī pfectione virtutum . stella hec cū
sole lucebat ꝓtra naturā stellarū oiz. luna enī ⁊ ōs stelle sup-
uenīēte solis luīne nō appent sed absorbenť a splendore solis
hec autem stella lucebat cū sole: nec ad lumen solis ꝓpriā ad
mittebat vt illiꝰ qui peperit solem priuilegiū demonstraret
Beata enī virgo que verū peperit solem lucet cū filio et q̄-
to maiori dignitate rutilat filius tāto maiori dignitate splē
det ⁊ mater que licz lōge maior sit filio sicut stella maior sole
hoc tamen gaudet priuilegio q̄ omnis aīa deo comparata
suam reprimit claritatem. sed quia honor filii honor est ma
tris in excellentia filii licet excellentia matris que tantum
filiū meruit generare qđ designať in hoc q̄ stella lucebat de
die hec est stella de q̄ legiť numeri. xxiiii. Orieť stella ex iacob
⁊c. In natura enī stellarū solent sex pricipaliť cōsiderari que
laudi stelle istiꝰ possunt ꝯgrue adaptari. hec sunt ¶ Materia for
ma / Quantitas / Situs / Motus / et uirtus / ¶ Materia in
qua cōsiderať īcorruptio quia cūctis corporibus circulo lune
subiacentibus corruptioni subiectis natura sola stellarū mū
do manente nō possunt corrumpi. Merito in materia nostre
stelle virginis marie ꝓsideretur īcorruptio de qua materialiť
natus ē secūdū carnē cuius aīa nō dereliquit īinferno nec de
dit sanctū suū videre corruptionē q̄ etiā secūdū carnē peītus
expers corruptioīs fideliter est credendū q̄ īcorrupta virgini
tate de se genuit eū qui oīs corruptioīs est causa vt sicut stel
le quelibet īcorruptibiles de natura si ipā sit īcorruptibilis si
ne corruptione etiā putredinis et īcinerationis īcorpre credi
tur assūpta ¶ Forma ī qua consideratur plenitudo iocūdita
tis et perfectio qr sicut rōe ꝓbatur cūctis corporib⁹ plenior ⁊
perfectior est stella omnis autem stella spherica. audi plenitu
dinem in hac stella. aue gracia plena ¶ Audi perfectionem

Beata es q̄ credidisti perficienter in te que dicta sunt a dño tibi. ¶ Quantitas in qua ꝓlidera᷑ puitas vel magnitudo/ sed ita q̄ parue sunt estimatõe: magne sunt in rei veritate. Audi stellã hãc estimatõe puam. Ecce inquit ancilla dñi. audi in rei veritate magnã. Beatã inquit me dicent omnes generatões. Quia fecit mihi magna ꝛc. ¶ Situs in quo ꝓlidera᷑ eminencia vel dꝑsitio/ q̄ quedã stelle tãꝯ dꝑfixe in celo: cetere dꝑpendent in inferiori loco. Verũtamen stella maris semp in celo apparet sublimis. Vere stelle nostre scꝫ virginis gloriose semp in celo sublimis est eminencia que exaltata est sup choros angeloꝝ ad celestia regna. ¶ Motus in quo cõsidera᷑ generalis oĩm circũuolutio q̄ stella quelz mutãs locũ cũ circulari᷑ mouet᷑ circa circuli centrũ. Sola vero stella maris de loco nescia moueri circuit ĩmobile punctũ qđ est principiũ celi qđ punctũ stella maris habens in se nescit ab ipso separari. Que stelle uostre virgini marie bene ꝓuenient᷑ poterũt adaptari. Audi stellaz hanc circũuolubilẽ. nouũ faciet dñs sup terrã. ¶ Mulier circundabit virũ. Audi etiã virũ illũ punctũ. i. simplicẽ/ beat⁹ dyonisius· Cũ de ꝓtibus humane nature in quartodecimo loquit᷑ dicit. Ex quibus simplex iesus ineffabiliter est ꝓpositus. vis audire ĩmobilẽ. Boetius dicit. stabilis queꝫ manẽs dat cuncta moueri. Vis audire illud principiũ ipemet dicit. Ego principiũ qui et loquor vobis. Vis audire quõ stella nostra illũ habet intra se. Quod enim i ea natũ est: de spũ sancto est. Vis audire q̄ ab illo non possit discedere. ¶ Audi ipsam in canticis. Tenui eũ nec dimittam. ¶ Virtus in qua maxime cõsidera᷑ generatõis vel corruptõis operatio q̄ quarũdã stellaꝫ virtus terrã fecundat ad generatõis operationẽ. q̄rũdã vero virtus inficit ad corruptionẽ. Vis audire nostre stelle virtutem. virtus altissimi obũbrabit tibi. Vis audire ex hac virtute terre nostre fecunditatem. dom⁹ dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructũ suũ. Vis audire generatõis opationem. Generatio et generatio laudabit opera tua. Vis audire corruptionis purgationem per eã.

am virtutem. Audi paulū dicētem ad he.i. Qui portat oīa verbo virtutis sue purgatōem peccatoꝝ faciens. ꝛc. O vere stella mirabilis/ vere laudabilis/ vere ꝺesiꝺerabilis. Igit̄ venite corrupti subiacentes ad incorruptibilē/ vt per eam nobis incorruptibile hoc induat in corruptionē: et mortale hoc in mortalitatem. Gratia vacui ad plenam/ vt cum sitis vacui gratia de plenitudine eius. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur anima nostra. imperfecti ad perfectam vt cum venerit quod perfectum est per eam euacuetur quod ex parte est. ¶ Paruuli ad magnam vt per eam in eo crescatis cuius magnitudinis non est finis. humiles ad sublimem vt per eam nos exaltet qui per eam ꝺeposuit potentes de sede. ¶ Claudicantes a semitis nostris ad circūuolubilem vt mulier que circumdedit virum gremio uteri sui sit in circuitu populi sui: ex hoc nunc et vsqꝫ in seculum. Debiles ad eius virtutem vt cū aliquis ceciderit non collidatur/ sed mater dīne pietatis supponat manū suam. ¶ Stella maris. Super illud luce primo Et nomen virginis maria. Dicit beatus bernardus loquamur pauca sup hoc hoīe quod virgini matri deum conuenienter adaptatur. Ipsa nāqꝫ aptissime spēri compar. Quia sicut spous sine sui corruptione emittit radiū/ sic absqꝫ lesione virgo peperit filiū. Nec spēris radius suam minuit claritatem: nec virginis filius suam integritatē. Ipsa nobilis illa stella ex iacob orta/ cuius radius vniuersum orbem illuīat/ cuius splendor et prefulget in supernis/ et inferos penetrat terras etiam plustrans/ et calefaciens magis mentes q̄ corpora/ fouet virtutes: exquo quit vicia. ¶ Ipsa nāqꝫ est preclara et eximia stella super hoc mare magnum ⁊ cetera necessarie suboleuata/ micans meritis: illustrans exemplis. ¶ O quisqs te intelligis in huius seculi profluuio magis inter procellas et tempestates fluctuare/ q̄ per terram ambulare. Nec auertas oculos a fulgore huius spēris si non vis obrui procellis Si insurgant venti tentationū. Si incurras scopulos tribulationum/ respice stellaz: voca mariā. Si iactaris superbie

vndis/si ambitionis/si detractionis/si emulatōnis/respice stellam: voca mariam. Si iracundia aut auaricia/aut carnis illecebra nauiculam concusserit meritis respice mariaz. Si criminū imanitate turbatus conscientie fedidate confulsus/iudici horrore perterritus/baratro incipias absorberi: Tristicie disparationis abysso/cogita mariam. In periculis/in angustiis/in rebus/diebus/mariam cogita:mariam inuoca. ¶ Non recedat ab ore/non recedat a corde/et vt impetres orationes suffragium non deseras conseruationis exēplum. Ipsam sequens non deuias/ipsam rogans non desperas/ipsam cogitans non erras. ¶ Ipsa tenente non corruis/ipsa protegente non metuis/ipsa duce nō fatigaris/ipsa propicia peruenis. Et sic in temetipso experiris quā merito dictum sit. Et nomen virginis maria. ¶ Item tempore huius salutationis valde congrue appellata est maria stella maris. Quando scz nulli erant in celo beati. de hoībus intellige inmūdo nulli aut paucissim iusti/sed fere oēs erant in mari. i. in amaritudine peccatorū ignorantie tenebris inuoluti. Et ideo iuste stella maris id est miserorum nūcupata est que ad hoc ordinata est ab eterno vt per eam dicī ꝙ tū est in se oīm misereretur. Ideo dicit ipsa pro nobis canticoꝝ. viii. ¶ Ab eterno ordinata sum. Modo autem in tempore gratie cum non solum miseris/sed et solum iustis illuminet et beatis videtur magis vocanda stella mundi/stella celi/stella maris.
Stella mundi id est iustoruz qui propter cordis mundiciam mundus appellatur. quia dum affectu deuotionis ad illam respiciunt contra pressuras mundi consolationis ab ea beneficia consequentur. ¶ Stella celi quia claritate sua omnes illuminat ordines beatorum ¶ Stella maris quia omnes miseri fluctuantes in amaritudine criminuz in ipsa refugium inuenerunt: Que lucem genuit fluctuantibus in hoc marī/vt etiā stella maris q̄ p̄cipue illuīat amaros ꝑ pctīs. Et ipa est lumē pctōꝝ etiā ꝓfūdissie peccātiū/sicut pz in theophilo.

¶Item stella maris q3 sicut stella in mari nauigantibus rec te vie iudiciū est: sic maria in hoc mūdo tortuose viuentibus aliis rectā viā humilitatis/aliis castitatis/aliis bone opatōis aliis ptemplatōis/seu cuiuslibz virtutis ostendit. ¶Itē stella maris q3 nauigantes mare mūdi spacioſū vbi reptilia absq3 numero sunt/et aialia pusilla cū magnis ipaz inter omnes stellas. i. sanctos precipue cognoscūt ad eā frequētius spūali bus oculis respiciunt. perditā solicius viā requirūt. secūdum eam iter suū dirigunt. Ipsa enim recte viuere cupiētes exē plis suis dirigit/errantes reducit: periclitantes ad portū sa lutis deducit. ¶Item hec stella maris stellis ceteris pēminet tribus modis. Altitudīe/īmobilitate/luminis cūmunione. Altitudine q3 in vertice mūdi pōsita sicut caput membris: sic super extollit ceteris stellis. Vnde peta. hic vertex nobis sēp sublimis ac illū hoc est eius oppositū. Sub pedibus stix atra videt manesq3 profundi. Similit et maria vniuersis celi et terre creature altior q3 ceteri facti migrātes a corpre recipi= untur inter choros angelo3. Maria quadā excellēti maiesta te glorie exaltata est sup omnes choros angelorū: et sup oēs ordines sanctorū. Vnde vidi speciosam sicut columbā sup ri= uos aquarū. ¶Immobilitate. quoniā quasi in centro firma menti pōsituta ceteris vario motu modo ad ortū/modo ad oc casum tēdentibus ipsa immobilis pōsistit. Vnde visum ad ce teros filios hominū qui sua mobilitate corruerūt et corruūt tota. et sic videre poteris quomodo illa īmobilis z immutata permānsit. Nec solum immobilis per peccatū/sed vt breuiter dicam ad nullū promissum āgeli a voto virginitatis seu pro pōsito titubauit. Vnde et castelluz appellat fundatū super fir mā petram/que est christus. ¶Lumīs cōmunione q3 ceteris factis vicissim lumē suū prebētibus. hec sine vicissitudīe: hec semp equali radio ꝓtum in se cunctis viuentibus claritatez marie fundit. Ceteri enim facti iure quodā patroātus sibi cōmissis plus possunt prodesse. et sic mortalibus īpendūt sua suffragia. Sed modo differētī vt petrus romanis/Dyonisi9

franſcigenis. Martinus turonicis et eiuſmodi. pro ſuo etei grege plus põt quilz ſanctus in cura altiſſimi ꝙ pro alieno

¶ Maria vero ſicut eſt oĩm regina ſic eſt oĩm patrona. Et equalit ꝙtum in ſe eſt/eſt ei cura de oĩbus. ſapi. vi. Sine ac ceptione ꝓſonaꝝ que ſuper oẽs accepit plenitudinẽ dignitatis: longe enĩ poſitos illuiat radiis mĩe ſue ſibi propinquos per ſpãlem deuotõez ꝓſolatõis ſuauitate exiſtẽtes ſecũ i prĩa excellentia glorie. Et ſic nõ eſt qui abſcondat a calore eius.

¶ Sicut enim tam iuſti ꝙ pctõres aſſidue exorant mariã: ſic tã angeli ꝙ beati iugit reſpiciũt in mariã. ¶ Amarũ mare Maria enĩ mare amaruz intelligit/et quaſi quoꝺ ꝑlagio ſic nũcupata eſt. et ſi nõ propter amarũ pene gemitũ que nõ ha buit que non peccauit propter vehemẽtiã/tamẽ doloris quẽ habuit in filii paſſione ſortita eſt nomẽ amaritudinis. ¶ De hoc mari prophetice dictũ eccleſiaſtes prĩo. Oĩa fluĩa intrãt mare. Et mare nõ redũdat eccleſiaſtes. 10. Oès aque ĩ mare quertunt ꝛc. Dicit ergo oĩa flumina .i. oẽs aque dulces ſcilz omẽ genus grãz et oĩa cariſmata intrant in mare. i. in ma riam. Et mare. i. maria non redũdat. i. non intumeſcit ꝑ ſu perbiam/nõ ſe reuoluit per iactantiã. nõ littus ſuũ ante li mitẽ humilitatis excedit. Audito ſiquidem ab angelo. Aue grã plena dominus tecum. Spũſanctus in te. Ecce quõ oĩa flumina intrant mare. Reſpõdit ecce ancilla domini ¶ Ecce quõ mare nõ redũdat vnde et ei competit ille verſus patris ſui dauid. Ego dixi in abũdãtia mea. i. in plenitudine virtu tum meaz nõ mouebor ieternũ. i. intumeſcã ſupbiando ¶ Et hec eſt veriſſima huĩlitas que naſcit de plenitudie virtutum propter aquaz. i. grãz plenitudinẽ Vnde dicta eſt grã plena in mari enim uec fundus nec mẽſura eſt. nec maria accepit grãm in menſurã alioz eccleſiaſti. i. ¶ Profundũ abyſſũ quis menſus eſt. hec etiam plenitudo ex eo ꝓpadit ꝙ ſicut pluuia in vellus deſcendit in eã filius dei ¶ Propt nauigii aptitudi nem. Vnde dicit xpõ in mari via tua ꝛc. Et veſtigia tua non cognoſcent. per eã enim tãꝙ per mare venit xpũs i mũdũ.

¶Et per eam tanꝯ per mare transcunt veri ysraelite ad pr-
tum felicitatis eterne/submersis egiptiis qꝝ vniuersas ipa
heresles interemit propt amaritudinū multitudinē quas su
stinuit in filii passione. Vnde dicit filio Sicut filius pater.
Omīa excelsa tua et fluctus tui fili mi sup me transierunt
per ꝓpassioēm et interiorē amaritudinē. Qꝝ sicut dicit beatꝰ
ber. Non potuit vidēre filiū crucifigi sine affectu materni do
loris. Et si speraret resurrecturū et mortē superaturū/ quia
nō potest exhauriri. Omnes enī aquas recipit et oēs aquas
emittit et semp plenū remanet et ideo recipit vt emittit. Sic
maria recipit a deo omnes aquas grāꝝ/ oēz plenitudinē vni
uersoꝝ bonoꝝ vt ea nobis distribuat sine diminutōe plenitu
dinis sue. et ideo ad locum vnde exeunt flumina beneficiorū
reuertunt. i. reuerti debent per gratiarū actionez/ vt iterum
fluant ad nos. ecclesiastes prīo. ¶Item sicut nec maris profū
ditas/ sed nec marie liberalitas/ potest exhauriri. Dat enim
sufficient grām vniuersis /nisi per eos steterit quā facilime
inuenit apud deum. Et ipsa est sicut vellus vel spongia. Vnde
descendit sicut pluuia in vellus que multū de facili trahunt
aquā in magna ꝙtitate/ et eam facilima cōpressione refun-
dunt. Sic et maria grām quā inuenit apud deum/ qꝝ gutte
eius non possunt dinumerari. et mīe marie innumerabiles
sunt. ecclesiasti. primo. ¶Arenā maris et pluuie guttas quis
dinumerat. Et hoc ex qua filius dei descendit in eā. sicut plu
uia in vellus qꝝ aque eius salse sunt. potate magis sitim ac-
cendūt. Aque iste gratie sunt quas distribuit maria que gu-
state magis accendūt desiderīū. Vnde ipsa dicit eccl'asti. xxiiii
Qui bibunt me adhuc sitient. Nec mirum si sitim tanꝯ sal
accendit/ cū ipsa sit illud vas nouū de quo dicit heliseus. iiii.
regū. ii. Afferte mihi vas nouū et mittite in illud sal. Sal in
nouo vase/ sapientia dei in vtero virginali. ¶Non mirū si que
tale sal accepit tota salsa est tāꝯ mare. Et ideo semel experti
dulcedinē/ tāto āplius bibūt: tanto āplius bibere cōcupiscūt
¶Dicit etiā maria mare amaꝝ. sicut dicit beda/ eo ꝙ mare

idest muudū per grām suam nobis amaricat et exemplū et vniuersas mūdi ælicias ꝙuertit ī amaritudinē de se sideht cogitāti et mūdanas amaritudines suis imitatorib⁹ dulces facit reputari ꝛut. xxxiiii. Inūdatōes maris quasi lac suggēt ꝓpriius eī alue⁹ huius maris marie sctītas est. et si tm̄ ad scōs respiceret q̄si in suo alueo claudęret/ sz supuenit ī eā spiritussanct⁹ vt eā faceret mūdare. Inūdat eī q̄si propriū excędens alueū cū ipa sz sine pctō nihilomi⁹ cū peccatorbz eā cō descendit q̄ iundatōe tāq̄ lacte suos pascit. Et hec inūdatōes ille sūt emissiones padisi de quibz agit cāticox. iiii. Dicit nichilomin⁹ mare amarū q̄ mūdus fuit ei amar⁹. Dñs ꝛ p virgā nucē ītelligit. iere. i. In nuce ī nucle⁹ hz dulcedinē testa soliditatē/ cortex hz amaritudinē. Nucle⁹ huius nucis spūs marie sup mel dulcis. Testa solida/ corp⁹ integrū: nullo vnq̄ desiderio ꝓfractū. Cortex exterior mūd⁹ cui⁹ diuitias spinas reputabat exēplo filii magis eligēs paupptatē. ¶ Item ipa ē mare rubrū/ q̄ per ꝓpassioēm rubricata est in filii passione. ¶ Dñs etiā dr sunamitis. i. coctinea. cāti. vi. In ipa eī ꝛ p ipaz submers⁹ ē spūalis pharao. i. dpaw⁹ cū toto exercitu viciorū q̄ ī manu femie tradidit dñs sicerā virgā iudic. v. Et ei⁹ meritis et orōibz ꝛ exēplis trāseūt israelite ab egipto hui⁹ mūdi ꝓuio in desertū pmic ipa eis īfundēte grāz penitēdi et inde in trā pmissionis p iordanē q̄ intellīgit humilis descēsus. i. p ipam mariā ī quā descēdit fili⁹ merito humilitatis ei⁹. ¶ Itē maria dsignat p mare fusile de quo legit iiii. re. vi. et ii. pali. iiii. q̄ in edificatōe tēpli mare posītū est in latē dextro ꝓtra orientē ad meridiē vt lauarent in eo intrātes tēplū nec ꝑsumerēt tēplū intrare poluti. ¶ Per hoc mare signat maria q̄ fusilis est p pietatē liq̄facta p dilectōz. Enea. i. iputribilis p peccati īmunitatē sonora p dīnā lucē. et orōnū assiduitatē q̄ spāli affectu mīe volētib⁹ itrare eccl̄iā pria oīz scō⁹ occurrit ipis gratiā amaritudis ꝛ ꝓtrictōis ꝛ solūvere cōfessionis infūdit adverū orientē. i. xp̄m filiū suū p grām deducit. Caritatis feruore q̄ per meridiē dsignat attendit ꝛ tandō ad dexterā eterne beatitudinis introducit.

¶ Gratia plena. ¶ Triplex enim ꝓtest distingui gratia qua pre oibus creaturis maria impleta ē naꝛaliū donoꝝ quoniā spū sancto in ea supueniente integritatē naturaliū secūdum dignitatē prime ꝯditionis sola inter filias eue accepit Ideo cāticoꝝ. vi. dicit. Una est matris sue electa spūaliū carismatū quoniā (christo in ea icarnato) āplius peccare nō potuit. Celestium donoꝝ q; virtute ꝓtemplādi quodmō gratie donata est. Quātū ei distat inter odorem et gustum aromati ce speciei / tāta inter ꝓtemplatōem marie et alioꝝ sanctorū distātia est. Sicut enim singularē actiuā accepit a christo videlicet eius humanā naturā pꝛtare / lactare / pānis inuoluē fouere / nutrire / ceteraq; humanitatis officia ei exhibere: sic vt dicā ꝙ ministrat cordis mei deuotio / etiam dulcedinē diuinitatis sue matri singulariter experiēdā indulxit. Unde plenitudini grē subiūgit. Dominus tecū. ¶ Item grā plena dicta est maria merito triū principaliū virtutū scz. virginitatis caritatis / et humilitatis / que ad hoc vt grā repleret ipaz ꝓmeā reddiderūt. Gratia enim dei sicut dicit beat⁹ ber. Purissimū balsamū est et ideo purum / solidū / et profundū vas requirit. Et quid purius marie virginitate que virgo extitit ante ptum / et in ptu / et post ptum? Quid solidius ei⁹ caritate / q; dilexit cōtinuo / perseuerent / toto corde / tota anima / et tota virtute? Quid profundius eius humilitate que fuit origo virtutum? ¶ Propt hec tria ei dicit cāti. iiii. Tota pulcra es amica mea / interius per humilitatē: exterius per virginitatem. Et macula nō est in te. propt perfectā caritatem. ¶ Grā plena. ¶ Quomodo enim cū tota grē plenitudo in eā aliquid vacuū relinqueret in ea. sic enim vsque quaq; impleta ē grā vt nihil in ea culpa obtineret oīno culpe relictū eēt / nec tiā cogitatio. ¶ Nota ꝙ dicit grā plena nō gratiaꝝ aut gratiis / sicut hester. xvii. dixisse legit. assuero. ¶ Facies tua plena est gratiaꝝ. Non enim mirabile videt si multis gratiis plena videretur. Neq; tā vna ꝙ plena ostenderet / oībus fortasse simul sūptis. Sz ita grā plena ē / vt vnaq; grāꝝ plena. verbi grā.

A deo plena humilitate vt nullus in ea locus relinqueret superbie. Non enim habent alii sancti plenitudinem vllā quin cogitatione cor eorum occupet quandoq; supbia saltē venialis. Sed speciale preuilegium fuit beate virginis nec etiam cogitatione eius vicium aliquid occuparet. Similit sic plena castitate vt nec nūquam eiꝰ cogitationē occuparet luxuria qūz in sanctis/ qūz sublimiora loca sibi vendicare contēdit. Nec sola cogitatione ptēta est sed etiā per primos motus in affectionem irrūpere mollitur. ¶Sic et plena caritate vt nec nouissimū vel modicum locū inuidia/ ira/ vel odiū in ipsa occupauerint et sic de singulis virtutibus. ¶Merito ergo dicitur plena gratia quam sic totā impleuit grā vt nec venialis culpa in ipsius carne vel anima quantūcūq; locum sibi pterint vsurpare/ et bene gratia plena que in corde et in corpore receperat totum gratie fontē. ¶Cui ipse fons gratie christus dominus tantum de sua īmensa plenitudine cōtulit qua eam vsquequaque eam repleuit qđ ipe factus est riuus Que videlicet gratia id est prius mentem eius repleuit ꝙ vētrem et cum misceretur de corpore ab aīa non recessit ideo dicitur iere·xxii. Celum et terram ego implebo. ¶Celum prius idest animā marie terram postea idest carnē et vētrem eius/ vel celum et terram idest beatam virginē. Terram per naturam/ sed celum per gratiam ideo etiam dicitur de ea eccle. xxvi. ¶Gratia super gratiam mulier facta et pudrata gratia super gratiam incessanter enī erant in ea gratie dum qlz gratia eam totam implebat z occupabat et quasi propriam vendicabat. gratia ventris super gratiam cordis . gratia fecunditatis· super gratiam virginitatis gratia enī cor īplens aliis mulieribus tanta est eius humilitas z sanctitas vt cor et vētrē gratia impleuit/ vel gratia sup gratiā id est sup omnē grāz. ꝙ eī mat dei effecta est sup oēz grāz est. ¶Gratia enī qua cor eiꝰ et vēter impletꝰ est omnibus graciis angelorum et hominum sublimior est. ¶Item grā super gratiam quasi

dupliciter gratiosa que sibi et nobis graciam acquisiuit. Vel gracia super graciam id est super omnes gratiosa est mulier. Sancta et pudorata scilicet beata virgo cui data est gratia virginitatis et super hanc gratiam gratia fecunditatis quod fuit illi singularissimū. Vnde dicit ei multe filie id est virtutes angelice cōgregauerunt diuicias gratiarū scilicet virtutū et meritoꝝ tu maria supgressa es vniuersas. Gratia plena et est hic plenitudo prima quā secūdū ordinē historie in nouo legimus testamēto vbi eni venit plenitudo temporis gala.iiii. Venit et pariter tēpus plenitudinis et triplicē. plenitudinē adduxit. Quarū prima est propria beatissime virginis de qua hic dicit gratia plena. Scda est proprie christi hominis de qua io. i. plenū gratie ⁊ veritatis. Tercia cōmunis est oībus sanctis de q̄ legit actuū vi. Stephan⁹ plen⁹ gratia et fortitudine/et actuū.nono. Tabita plena opibns/ bonis/et elemosinis. Prima istarū plenitudinū est gratie. Scda est gratie et veritatis. Tercia fidei et bone operatōis. Prima replet ventrē et mētem. Scda affectū et intellectū. Tercia replet interius mentē et effluit exterius p operatōnē. Beatissima igitur virgo plenissima fuit gratia mēte et ventre. Christus autē plenus fuit gratia et veritate. In quo erāt oēs thesauri sapiētie et sciētie abscōditi ad colo.ii. q̄ ipse virtus et sapiētia virtus prima corinthi.primo super illud actuū.vi. Stephanus plenus grā et fortitudine/glosa fide et operibus q̄d dicitur de thobia/ plana opibus bonis et elemosinis/ ly bouis supponit pro opatōibus interioribus per caritatē et elemosina suppoīt pro opib⁹ exterioríb⁹ p fidem opantē p dilectionē Est autē prima istaꝝ plenitudinū quasi plenitudo fōtis. Scda quasi pleitudo fluminis. Tercia quasi riui a flumine descēdentis. de primo hester.x. Fons parvus qui creuit in fluuiū et inlucē solē q̄ querlus est ⁊ in aq̄s plurimas redūdauit ⁊ c. Maria virgo dicitur fons per gracia rū habūdantiam. Paruus per humanitatis excellentiā et per hoc creuit in fluuiū maximū quando genuit christū qui dicit ecclesiastici xxiiii. Ego quasi fluuius dix et quasi aq

ductus exiui a paradiso. et ab ipso flumīe ascendit plenitu
do sanctorū quasi quidē riuus q̄ de plenitudine eius omnes
accepimus. io. prīo. et ecclesiastes prīo . Ad locū vnde exeunt
fluīa reuertūtur/ locus iste christus dñs est. Prima istaꝝ plēi
tudinū priuat natiuitatē. Scda negat pticularitatē tercia i-
portat redūdationē. Plenitudo sanctoꝝ que cōis est habet re-
dūdationē q̄ aīaꝝ replet interius et effluit exterius per opa
tionē. vnde actuū. Repleti sūt oēs spiritu sancto. Ecce pleni-
tudo interior. Et ceperūt oēs loqui. ecce redundat exterior
Plenitudo christi negat pticularitatē nō enī ad mēsurā dedit
eis deus spiritum sanctum. io 3. super hoc glosa. Non parti-
culariter neq̄ per subdiuisiones sed vniuersaliter et genera
liter vnde et dicit colo prīo ¶ In ipo cōplacuit omnē diuinita
tis plenitudinē habitare corporaliter. Plenitudo autē beate-
virginis priuat vacuitatē. Quādiu enī vas aliqd plus aliqd
vacuitatis habuerit maiorē gratiā recipere potuit. Ipa au
tē plena grā fuit quia maiorē gratiam habere nō potuit ni
si ipsa diuinitati vniretur. hoc est nisi ipsa esset deus. hec est
plenitudo de qua specialiter. hic dicit angelus. ¶ Aue gra-
tia plena. hec itaq̄ propria est beatissime virgini q̄ et angē
lus propriū nomē eius tacuit et hoc quasi pro noīe eius pro
prio posuit vt plena gratia. dīceps vocabitur . Item gratia
plena et hec plenitudo cōsistit in duobus in plenitudine san
ctitatis et dignitatis. ¶ plenitudo dignitatis attendit i hoc
q̄ ipsa est virgo et mater. Ideo se cōparat cedro q̄ altitudine
excedit oēs arbores sic et ipsa omnes homines. ¶ plenitudo
sanctitatis in hoc q̄ non solum sancta est in se sed et alios
sanctificare ptest et a peccato sanare. Vnde se comparat ci-
presso que est arbor medicinalis. ¶ Gratia plena Quadru-
plex est plenitudo. prima sufficiencie / hoc in apostolis actu.
2. Repleti sūt oēs spū sācto. Scda magne excellētie. hoc i sā-
cto staphano pleno gratia et fortitudine. actnū vi . ¶ Tercia
multo maioris excellentie/ hec in maria grā plena. Quarta
sūme excellentie. hec in christo luce iiii. Ihesus plen⁹ spiritu

ſancto egreſſus eſt a iordane ¶Sufficiens ſcz q̄ replet ſecūdū rei cōgruentiā vt cum dicitur eccl'ia plena eſt populo non q̄ nullus ibi locus vacuus relīquat ſz qr ſcdz ꝓgruētiā ibi exñ- tes loco ſufficiūt. Talis grē plenitudo fuit in ſtephano et ſā- ctis nō q̄ peccare nō ꝓtuerūt qr et apoſtoli excutè puluerem de pedibus p̄cipiūtur et io. prīa canoīca ſcdo. Si dixerimus q̄ peccatū nō habemus ꝛc. Jacobi 3. in mlt'is offēdimus oīes ſz qr grē plenitudinē ad ſalutē p̄cepūt vſqz quaq̄ replēs qđ eſt cū iure repleta nichil vacuū relīquit vt in menſura vini vel olei hoc fuit ante filii dei cōceptionē in beata virgine vt ſupra oſtēſū eſt qr in vſqzquaq̄ pleno nō recipitur plus. Su perfluēs quādo ſcz res que īplet vas capacitatē exedit. hec plenitudo fuit in chriſto vt ſupra dictū eſt ꝛ de illa plenitudi ne accepimus gratiā pro gratia io. prīo. et hec ipſa plenitu- do ſignata eſt cum ei dictū eſt. Aue gratia plena. ¶ plenitudo ſupfluens cum ſtatī ſubiūgitur. Spūs ſanctus ſupueniet in te et c. Quaſi fons ſubminiſtrans plenitudinē vndiq̄ afflu- entè et paulopoſt q̄ dicta eſt gratia plena ſubiūgit ſpūs ſanc tus in te ꝛc. ideo ſic videtur poſſe dſtingui q̄ fuit gratia ple na quaſi ad raſū pro ſe quaſi ad cumulū propt̄ nos qui de il- la plenitudine sēper accepimus niſi ſteterit per nos

¶ Gratia plena Ad deū per humilitatē. Ad angelos per vir ginitatē ad homines per fecūditatē prouerbioꝝ. xi. Mulier gratioſa id eſt maria gratia plena inuenit glorioſam illā de qua prouerbioꝝ x. Gloria patris. filius ſapiēs. Beatus ber. hec eſt virginis noſtre gratia ſingularis et excellētiſſima p̄- rogatiua marie quod filium vnum eundem quod cum deo patre meruit habere communem ¶ In hoc autem q̄ dicitur gratia plena interior non exterior gratia deſignatur. ¶ Ex- terior enim gratia fallax et vacua eſt vt eſt pulcritudo cor- pris. Nobilis generis et huiuſmodi prouerbiorum in fine. ¶ Fallax gratia et pulcritudo vana et cetera. Hec plenitudo gratie fuit in beata virgine. ¶ Fomitis extinctio veritatis

augmẽtacio. virtutis dilectco. ꝓma est fuga viciorũ et parat animũ. Secunda ꝓficit intellectũ. Tercia cõsummat affectum ideo gratia plena magis q̃ stephanus minus q̃ christus. ¶ Stat igitur in medio vite et virtutibus. hec cum stephano. Stephanus plenus plenitudine apta. christus plenitudine cumulata. maria plenitudine aqua. ꝓma sufficit/ scda effluit/ terciã perfecta est. Itẽ hec plenitudo gracie refertur ad quattuor cardinales virtutes quibus nichil melius ẽ in vita hominũ sapiẽtie viii. quas singulas inuenimus eminuisse tripliciter in ea. Habuit enĩ ex tẽperẽcia carnis pudiciciã ex sermonis modestia cordis mũdiciã. Ex prudẽtia siluit turbata. Intellexit audita/ respõdit sapiẽter ad ꝓposita ex iusticia/ respõdit omnibus qd̃ ꝑebat/ duris cordꝫ iecit mortem in sua despõsatione/ in filii circũcisione/ in legali purificatione. Afflictis exibuit compassionẽ. io. secundo Filii non habent vinum. ¶ Sanctis redidit communionem quia erat cum mulieribus et discipulis in oratione perseuerans. ex fortitudine ꝓpositũ virginitatis assũpsit ¶ Assũptũ tenuit reitã immense fidẽ adhibuit. fiat michi inquit scdm verbũ tuũ hec sũt duodecim stelle in corona mulieris ꝫ qua dicit. apo. duodecimo. Mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et capite eius corona xii. stellaꝝ. has tamẽ duodecĩ stellas dicit beat9 bernardus duodecĩ ꝓrogatiuas virginis propter quas etiã dicitur gratia plena. Quatuor sunt celi. quatuor carnis quatuor cordis. Fulserũt enĩ quasi stelle ꝫ celo marie gñatio ãgelica salutatio Spũs sãcti supuẽtio filii dei ĩenarrabilis conceptio. fulserũt in carne quattuor quod fuit virginitatis primicia sine corruptione fecunda sine grauamine grauida sine dolore puerpera. Fulserũt in cordꝫ quattuor scilꝫ ꝺuotio humilitatis/ reuerẽtia pudoris/ magnitudo credulitatis ⁊ martirii cordis. Propter prias dicit dñs tecũ. ꝓpter scdas dicit benedicta tu inter mulieres. propter tercias dicit grã plena ꝓpter oẽs dicit puer. vltio. mitte filie congregauerũt diuitias ⁊c

¶Grā plena. Magister hugo de fācto victore ad mariā recte dicta es gratia plena: ꝙ qua ortus est fons gratie ideo totum nobis quodāmodo ate quod per illū nobis est qui natus est ex te. ¶Benedicta est enī gratia plena et in tantum plena vt ex tuo redundante et totus hauriat mūdus. ¶Si enī prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lāpadibus tu prudentissima virgo virginum non tantum vnū vas habuisti oleo gratie repletum quo lampadem tuam in extingibiliter ardentem nutrires sed aliud gestabas vas redūdans et indefficiens ex quo effuso oleo misericordie omnium lampades illuminares et vas omnium vsque ad cūmū repleres et in illo nichil minueres. Prudēs ergo fuisti vt tibi prouideres nec timida vt aliis subuenires. nec dixisti nec forte non scilicet michi et vobis sed sciens quia sufficeret tibi et nobis et sufficienter retinuisti et sufficienter tribuisti/lumen in lampade fuit in carne virginitas. oleum in vase. in corde humilitas ¶Et erat aliud vas humanitatis verbi in vtero tuo scilicet gratia plena ex cuius plenitudine tu quoque accepisti et lumen virginitatis in carne et oleum humilitatis in corde ¶Postea autem partu intemerato nobis propinans ipsum īdefficiens tribuisti vt ex illius plenitudine effundēretur quo et lampades nostre extincte illuminarēt et vasa vacua replerentur. Sic gratia plena fuisti cum de terra carnis tue fons gratie erupit ut maneret super omnem terrā et irrigaret aridam et statim fecundaret. Item plena gratia illam esse expediuit per quem quasi per carnale quod fons gratie diuine ad vniuersitatem humani generis redundauit. Sic igitur o fidelis anima gratia tibi effluerit ad ipsā plenitudinē gratie confugere et currere necesse est tibi ne vero dicerit si de illa plenitudine aliquid defluxerit minuetur plenitudo absit. hec enī plenitudo talis nature est ꝙ quanto āplius de ea affluxerit tanto amplius abundabit sicut de amore palam est quanto enī āplius aliquem amabis tāto de amore tuo am-

plius effluet in illū quem diligis et quanto amplius amabis tanto ampliore dilectione abūdabis ideo canti·vi. Dicit ei sponsus vmbilicus tuus crater tornat illis nūquam indigens poculis. Videres igitur q̄ ipse fons amoris de ipo suo fluxu crescat ita vt effluendo augeatur ipsa vero sui retentione arrescat et detrimentum patiatur retine amorē tuum ne fluat in alium. iam nil amoris habes/ iam ī te aruit fōs amoris. ideo et vocatur ipa. fons ortorum. puteus aquarum viuentium que fluunt impetu de libano. ¶ Si ergo aridum est cor tuum/ si rigatione indiget curre ad fōtem ortorum qui omnes ortos irrigat/ curre ad puteum aquarum viuētium et ne timeas lauē extrahendi quia fluunt cū impetu propter vacuitatem et ferocitatem ecclesiastici xl. ¶ Super omnē aquam viriditas ꝛc. Non pōtest eī nō virere cor qō huic fonti ꝛ huic puteo proximum fuerit/ non pōtest arrescere/ nō pōtest concupiscentiarum exuri incendio qm̄ gratia gratis datur alioquin iam gratia non esset. ro. x. ¶ Curre ad plenam gratiam que dat omnibus affluenter. cui dare gaudium est alioquin larga non esset. Gratia plena. quasi ad rasū propter se/ quasi ad cumulum propter nos qui de illa plenitudine omēs accepimus ex ista si quidem plenitudine venit nobis precium redemptionis/ aqua ablutionis/ panis refectionis/ Medicina curationiū/ Armatura repugnationis/ Premium remunerationis. ¶ Precium redemptionis quia ipsa fuit saculus pecunie inquo fuerunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. colo. scdo. que secū tulit deus in assumptione matris. prouer. vii. Reuersurus in die plenelime. ī. inconsummatione eccle. de hoc precio. paratulis vlti. Procul et de vltimis finibus precium eius id est inuentoris dicit glosa. de vltimis finibus id est de humilitate vltima beate virginis vel de vltimis finibus id est de cōiūctione dei ꝛ hominis qui sunt duo vltimi fines sapientie octauo

¶Actingit a fine et c. hoc precium incarnatione missum est nobis et eodē die persolutū qr eodē die christus est concept? et passus triginta tribus annis revolutis sed iudei precium istud cogitauerunt repellere ꝙuis enī hoc preciū esset auruz optimū terre eiulath id est beate virginis genesis scdo quare titulo ꝙ maria dicitur terra ipsi tamen nō cognouerunt hoc aurū qr nō crediderūt ipsum deum: sed reputauerunt cuprū et celeste mel suspicati sūt fel. vnde omnimodo quo probatur aliqua pecunia aliqua probauerunt eum. Examinauerunt enim eum in igne. sed nhil inuenerunt de scorea. vnde filius patri igne me examinasti ministerio crucifixorum. Itē imi- nauerunt ipsum vnde diminauerūt ic. et nō est inuenta i me iniquitas. nec hoc sufficit sed etiā librauerunt eum in statera crucis. vnde de ea canitur. Statera facta est corpris et cete. Item sola digna tu fuisti ferre preciū seculi et cetera. ¶Aqua absolutionis quia ipsa est fons zacharie xiii. In die illa erit fons patens. canticorum secundo. Fons ortorum puteus a- quarum ipsa enim est fōs aquarum quantum ad commu- nia beneficia que exhibet omnibus. ¶puteus quantum ad profundas et speciales deuotiones quas suis specialibus sub ministrat. Ipsa etiam dicitur cisterna inquantum ab ipsa p fluit reflectio peccatoribus. ¶hec est cisterna behtleem secun di. regum xxiiii. Justa portam quia omnes transeuntes vult quantum in se est satiare ¶vnde clamat. transite ad me om- nes qui concupiscitis me et cetera. huius cisterne a qua chris tus deus est qui fons aque sallientis in vitam eternam Jo. quarto. hanc aquam concupiuit dauid. id est ppulus iuda icus clamans. anima nostra sicut terra sine aqua tibi et z. regum xxii. O si quis michi daret potum aque de cisterna i c. psa. xli. Egeni et pauperes querunt aquas/sed dominus mo pset aaron dedit consilium quid facerent. numeri xx. Loqui mini inquit ad petram id est ad beatam virginem duram cōtra tbulatōez grauē cōtra instabilitatē z dabit vobis aqs

Tunc aperuit eis dominus thesaurū suū fontem aque viue de cisterna bethelee. hāc aquā attulerūt duo fortes scz fides et caritas. Fides fortis que trālfert mōtes p quā sancti vicerūt regna. Caritas fortis vt mors ecclesiastī. viii. z quid fecit dauid. i. iudeus de aqua ista nō bibit qz non credidit sed libauit eā domino in cruce. Sz certe illa libatio nostra fuit ablutio. Ipe enim lauit nos a peccatis nostris in sanguīe suo cū quo exiuit aqua apoc. i. Iste etiā fons vite sanctificatus ē gene. z. vbi legit q fluuiꝰ egrediebat de loco voluptatis ad irrigādū paradisum qui inde dīdebat in quatuor capita. hec quatuor capita/ quatuor sunt beneficia a quibz deriuant cēta oīa scz beneficiū creatōis/ recreatōis/ iustificatōis et glorificatōis. Et bene dicunt beneficia hec fluīa que cōtulerūt nobis quatuor q̄ solent flumina magna offerre ciuitatibz et villis quas pretfluūt. Flumē necessaria aportat/ superflua exportat/ sordes abluit/ sitim extingit. Beneficiū ergo creatōis velut fluuius oīa necessaria nobis aportauit sicut pz gene. prīo. Beneficiū recreatōis oīa superflua exportauit scz originalia z actualia peccata. Tūc enim ipe fuit hircus emissariꝰ qz pctā populi detulit i desertū. leuiti. vi. Beneficiū iustificatōis oia immūda nostra abstulit. Unde āplius laua me ꝛc. Sz beneficiū glificatōis oēm sitim extinguet vsqz tūc enī sciet aīa nostra ad. d. f. v. Nec extinguet sitis hec in plenti qz non saciabitur oculus visu/ sz saciabimur cū appuerit gloria eiꝰ quādo de torrente voluptatis sue potabit nos. ¶ Panis refectōis. Ipsa enim est nauis institoris delōge portās panem suū. De longe quia ipe panis viuus qui de celo descēdit ad quē nos inuitat virgo prouer. lxxxx. Comedite inquit panē meū et bibite vinū qd miscui vobis. Deus enī trinitatis aquā humanitatis cū vino diuinitatis miscuit quādo naturā humanā vniuit diuine. et beata virgo miscuit quādo vnionē credidit et consensit panē istū similit nobis cōfecit. Ipa enim est sarra q̄ miscuit tria sacca farine. gene. xviii. Diuinitatē animā et carnē fer-

mentum in hac confessione fuit fides virginis qui sez panis pistus fuit in incarnatione/ decoctus in clibano uteri virginalis/ igne spūs sācti vel caritatis marie. Sed fract9 in passione quādo misit cristallū suū. i. clarissimā animā suā ad ludendū sicut bucellas. i. sicut frustrū panis diuisū a pane. i. a corpre quod iacuit in sepulcro. Hic ē panis quē petebāt paruuli. trenoz. iiii. et psa. lvi. Frange esurienti panē tuū. i. permitte animā tuā et corpus ab inuicez separi in cruce pro refectōe famelicoz. ¶ Medicamētū curatōis ecclīasti. xxxviii. altissimus de tra carnis virginee creauit medelā corpus xpi ecclesiasti. xliii. Medicina oīm in festinatōe nebule. Quere titulo de orto versu octauo vbi ortus dicit nebulosus. Hec medicina profluxit nobis de plenitudine marie vnde xpūs dicit ecclesiasti. xxiiii. Ego quasi fluui9 dnix qđ intelligit medicamentū generatōis qz ipe sanat oēs infirmitates nostras/ et quasi aque ductus exiui a padiso. i. virginis utero.

¶ Arma expugnatōis. Sed que cōuenientia sunt ad medicinam? Maria siquidem dsignat p domū saltus libani. z. re. vii. Que diuisa erat in duas ptes sicut dicit magister in hystoriis. Una pars vocabat pigmentaria que ptinebat pigmēta et aromatica ad vsum tēpli et domus regie. ¶ Altera pars armaria ptinēs arma ad tuitōem regis et decorem domus. Hec domus signabat mariā. libanus cād9 vel cādidatio. Hec est virgo tota candida īterius et exterius quā fecit salomon qz sapientia id est xpūs editicauit sibi domum. prouer. ix. Et hec domus ptinuit medicinā contra morbos peccatoz id est xpm et arma cōtra mūdū et dyabolū scz virtutes pauptatē humilitatē et hmōi. ¶ In hac etiā domo erāt scuta aurea que fecit salomon dsignātia scutuz illud qđ petiit dauid dicens. Apprehende arma scutū qđ fecit dnin9 dicēs. ¶ Introibo in locū tabernaculi admirabilis. i. in beatā virginem incarnabor. ¶ Vbi accepit scutum bone volūtatis. i. carnem in qua nobis ostendit bonā suaz erga nos voluntatē. Vnde notabiliter

dicit. Coronasti nos. ¶ hec enim summa dignitas hominis ad alias creaturas q̄ videt deū ferre scutū suū. ¶ hoc scutum pforatum fuit in pugna passionis in quinq̄ locis. ¶ premiū remuneratōis tandem accepturi sumus. de qua plenitudine q̄ filii merces fructus ventris. Istud inuenies infra titulo Benedictus fructus ventris tui.

Dominus tecū. ¶ postq̄ dicta est grā plena subdit dñs tecū/in quo ei assignatur gratia singularis. ¶ Dñs enī cū sanctis angelis est per grām/cū sanctis hoībus non solum per grām/sed etiaz per naturā: vt possit homo dicere emmanuel.i.nobiscū deus scz per naturā socius.qđ dicere nō pōt āgelus.qđ sicut dicit ad he.2. Nusq̄ angelos apprehēdit q̄ angelicā naturā non sibi minuit/sed semē abrahe quādo in virgine maria orta de semīe abrahe naturam humanā assumpsit. Cum beata autem virgine non solum per gratiaz fuit et naturam/sed per assumpte carnis ipsius portionem sine virilis admixtione seminis vt dicatur ei dominꝰ tecum. Exclusio carnalis patris consortio. Vnde et dominus tecum longe excellentius q̄ cum ceteris sanctis cum quibus est spiritualiter tantum et in corde. Sed tecum est et spiritualit in corde/et corporaliter in ventre. Item quod dicit dominus tecū refertur ad caritatem marie quia deus caritas est et qui manet in caritate deus manet in eo.etcetera. ¶ Dominus tecum Beatus bernardus non dicit dominus in te/sed dominꝰ tecū Dominus enim qui vtiq̄ equaliter totus est per suam simplicem substantiam ¶ Aliter tamen est in rationabilibus creaturis q̄ in ceteris. Et ipsarū aliter in bonis/aliter in malis. ita sane est in rationabilibus creaturis vt non capiatur ab eis. A rationabilibus autem hominibus capi potest per cognitionem/sed a bonis capitur tantum per amorē. In solis bonis ita est vt etiā sit cum ipsis propter cōcordiā volūtatis. Nam dum suas voluntates iustīcie subdūt per hoc q̄ ab huiꝰ voluntate nō dissentiūt: deum sibi spūaliter iungunt.

Sed ita sit cum omnibus sanctis spiritualiter tamen cum maria cū q̄ vtiq; tāta ei ꝓsensio fuit vt illius nō solū volun-tatem/sed etiā carnē sibi ꝓiūgeret:ac de sua et virginis sub-stācia fieret vnus xp̄us.qui et si nec tot⁹ de virgine/totus tā mē dei et totus virginis esset. Nec duo filii/sz vn⁹ fili⁹ vt̄usq; Ait itaq;.Aue grā plena dominus tecū. Nec tātū dns quē car ne tua induis/sed et domin⁹ spūs scz de quo ꝓcipis et ipe de⁹ pat̄ qui genuit quē cōcipis. ¶ pat̄ inq; tecū q̄ filiū suū facit ꝛ tuū. Filius tecū qui ad condendū in te mirabile sacramentū miro modo et sibi reserat genitale secretū ꝛ t̄ seruat integrū/ virginale signaculū. Spūs sanctus tecū qui cū patre ꝛ filio tuū sanctificat vterū huc vsq; beatus bernardus.

¶ Dominus tecū. ¶ In verbis istis denotat̄ societas diuina ad mariā quā habuit maria similit̄ in summo creatore. Est eniz ꝑplex societas. vna carnalis spōse ad sponsū. Alia nat̄a lis matris ad filiū. Tercia spūalis creat̄e ad deū. Prima ma gna q̄ ibi sunt duo in carne vna. Secūda maior q̄ sunt duo ex carne vna. Caro enim mat̄s ꝛ caro filii/ vna caro. Tercia maxima q̄ qui adheret deo/ vnus spūs est.cū.i. ad corin.vi. Merito ergo societas beate virginis ad deū sūma est q̄ omēs istas ꝓplectit̄ ¶ Alit̄ pt̄est distingui istud vt dicatur ꝙ q̄tuor sunt vniones que maxime vnū faciūt.et omnes iste fuerunt int̄ mariā et spūm sanctū seu diuinā sapiēt̄iā. Prima est dei ad animā et est spūalis de qua.i.corin.vi. ¶ Qui adheret deo etcet̄a. vt supra et hoc est ꝑ grām/ et maria dcā est grā plena et qđ inuenit grām apud deum. Et spūs sāctus superueniet in te. Et per hāc vehementē vnionem sui ad diuinā sapien-tiam per grām dicit ipsa cāticoꝝ.ꝛ. Dilectus meus mihi ꝛc. vt supra. Scdā est personalis et est aīe ad corpus. Quāuis ei marie non cōiungentur in vnitate diuine persone/ diuina sa pientia tamen portionem carnis eius in vnitate persone sibi sociauit diuina sapientia quādo illud impletū est. Simul in vnum diues et pauper. Tercia vnio est naturalis scz arbris

ad fructum matris ad filium. ¶ Ipsa enim fuit arbor/xp̃us fructus. Ipsa mater/ipse filiꝰ. ¶ Quarta est sacramentalis et est per cõiugiũ et hoc spãlissime ibi fuit ¶ In conceptione enim saluatoris celebratũ fuit cõiugiũ inter diuinã naturaꝫ et humanã et hoc in vtero. ¶ Matrimoniũ eĩ cõsistit in duobus. In mutuo ꝯsensu qui fuit quãdo virgo respondit: Fiat mihi secundũ verbũ tuum. Et in coniũctõe naturaꝫ que ibi fuit quãdo verbũ caro factum est. Et tũc fuerũt beata virgo et diuina sapientia vnus spũs et vna caro. Si enĩ eua est dcã esse vna caro cum adam qꝛ de costa eius formata ab eo tamẽ educta et in nullo ab eo nutrita melius multo dicetur caro xp̃i esse vna cũ beata virgine qꝛ nõ de costa sed de ĩtimis viscerib⁹ ꝑmo de purissimo sanguine virginis educta sicut dicit Damascenus et nõ extra et intra gloriosa eius viscera nouẽ mensibus educata. ideo dicit infra corin. vi. et gene. ii. Erunt duo. i. xp̃us et maria ĩ carne vna virginali. Propter hãc etiã ꝯuenientiã et multiplicẽ vnionẽ inter mariã et diuinã sapientiam fere oĩa que dicunt de diuina sapiẽtia exponi possunt de maria et eis eadem attribuunt et forte propter hoc dictũ est ei dominus tecum. ¶ Dominus tecũ. Tripliciter enim fuit domin⁹ cũ illa/videlicet. Sicut dñs cũ ancilla/sicut spõsus cum sponsa: sicut filius cũ matre dilectissima. Sicut spõsus cũ sponsa. Si enim virgines spõse sunt agni/quomodo nõ virgo virginũ spõsa sponsaꝫ. Ipsa enĩ merito dicit virgo virginũ que primo cõsecrauit ⁊ vouit virginitatẽ ablqꝫ omĩ ꝯsilio ꝓcepto et exemplo. Laudẽ enĩ virginũ aliaꝫ dicit qꝫ sequũtur agnũ quocũqꝫ ierit apoc. xiiii. De ista autez ꝓtest secure dici qꝫ agnus sequebat eam quocũqꝫ iuit. vnde luce scdo Descendit cũ illis nazareth et erat subditus illis. Item cãti. secũdo. Dilectus meus mihi et ego illi qui pascit inter lilia. ¶ Fuit etiã deus cum illa sicut filius cũ matre dilectissima. vnde spũaliter hic dicit dominus tecũ. Ex hoc enim vocatũ est nomẽ eius ẽmanuel. i. nobiscum deus qꝛ ex hac vnione dei

et domine nostre factus ē xp̃us filius humane nature/ factꝰ
est caro et frater noster qꝛ omnes fratres sumus in christo/
factus est sponsus ecclesie .¶ De quibus nuptiis io.2.nuptie
facte sunt in chana galilee et erat mater iesu ibi. Chana ze
lotipia .i.galilea transmigratio. In chana ergo galilee id est
quasi īmoderata caritate fecit dininā naturā transmigrare
ad humanā.¶ Iste etiam nuptie prefigurate sunt in nuptiis
hester et assueri de quibus dicit hester scdo. qꝺ fecit assuerus
qꝺ interpretat beatitudo ꝛ signat xp̃m cōuiuiū magnificū.i.
spūale gaudiū inestimabile.¶ Pro nuptiis hester. i.humane
nature prius abscondite a deo per peccatū nūc autem eleua
te super oēm creaturā in xp̃o domino īvnitate persone. vñ
in psal. Beatꝰ quē elegisti et assumpsisti īhabitabit in atriis
tuis id est cōicabit tibi in proprietatibus. hester enim inter
pretatur absconditaꝛ vel eleuata ī ppulis.¶ Fuit etiā deus
cum ea/ sicut dominus cū ancilla. Si enim beatus populus
cuius dñs deꝰ eius quomodo nō est beatissima cuius deus fi
lius eius. Pluribz etiam modis aliis et in pluribus locis et
factis fuit deus cū ea. Fuit enī deus cū ea in exilio. Math.2.
Tolle puerꝫ et matrē eius et fuge in egiptū .et ideo certe mō
est ipsa cū eo in solio et in regno. Vnde assistit regina qꝛ si cō
patimur et cōregnabimꝰ thi.2. Ad vltimū fuit dñs cū ea et
ipsa cum domino in eoꝺ labore et eodem opere nostre redēpti
onis. Mater mīe: Pater est mīaꝫ adiuuit in ope nostre salu
tis. vnde predictū erat gene.pīo de prima muliere. Faciamꝰ
adiutoriū ei ꝛc. Illa enim litteralis eua viro suo nō fuit in
adiutoriū/ sed in destructoriū magis. Hec aūt in adiutoriū qꝛ
in manu femine tradidit dominꝰ zizaniā.i.dyabolū. iudic.v.
Et vna mulier hebrea fecit pfusionē ī domo nabuchgodono
sor Judic.xiiii.quere titulo maria mulier. Quid ē ergo qꝺ dō
minus dicit psa.lxiii. Torcular calcaui solus ꝛ de gentibz nō
est vir mecū. Dez domine qꝺ nō ē vir tecū sed mulier vna tecū

est que oīa vulnera que tu cepisti in corpore/suscepit i corde
¶ Et sicut lancea militis perforauit latus tuum: ita gladius
doloris eius animā pertransiuit. Et sicut tu non qđ voluisti
sed quod pater tuus voluit sustinuisti/ita ipsa non quod ip-
sa voluit: sed quod tu voluisti tecum sustinuit. Quia sicut tu
salutem humani generis sitiuisti/sic et ipsa sitiuit. Stabat
enim iuxta crucem sicut dicit ambrosius non vt dolorem fi-
lii consideraret/sed vt salutem humani generis expectaret.
Sic ergo patet q̄ in omnibus fuit dñs cū ea et ipsa cū dño.
¶ Dominus tecum· Canticor secūdo· ¶ Iste venit saliēs in
montibus transiliens montes. Montes vel colles angeli sūt
¶ Saliit ergo christus in montibus hoc est in angelis. Et
sicut vnus illorum missus est ad salutem nostram. Omnes
enim spiritus administratorii sunt. ad he. prīo. ¶ Transiliit
colles id est minores angelos superauit et alacritate humili
tate ministrandi qui non solum venit ministrare sed etiā da
re animam suam redemptioni pro multis quod nullus fecit
angelorum. ¶ Deniq̄ transiliit gabrielem et preuenit ad vir
ginem ipso etiam angelo attestante qui ait dominus tecum
¶ nec dicit dominus meus veniet prepara ei hospiciuz sicut
dicere solent alii precursores/sed hospicium preparatum in
ueniens et dominū preuenisse ei dicit dominus tecum. Quia
quem modo in celum relinquerat reperit apud eam. ¶ Bea-
tus bernardus. victus es o archangele. Transiliit te qui pre
misit te. Causam autem huius tante festinantie assignauit
maria canticorum primo dicens. ¶ Dum esset rex in accubi
tu suo/nardus mea dedit odorem suum. Dum esset rex idest
christus qui regit omnia in accubitu suo idest cum esset filiꝰ
in sinu patris nundū factus visibilis vel in accubitu suo idest
in excelso celor habitaculo ¶ Et nota q̄ noīat regē nō spōsū
q̄ nundū celebrate erāt nuptie ī chana galilee id est in vtero
marie. Nardus mea. i. deuotō huīlitatis dedit odorē suū id est

placuit altissimo. Cuius suauitatis odo non solum mundū circūquaqz pfudit sed etiaz totam supernā ciuitatē aspersit vsqz ad mares omini peruenies et vsqz ad illū qui ī sinu patris diu expectauerat et desiderauerat hūc odorē qz in aliquo angelox talem non poterat inuenire. ¶ Laudabilius est enī in carne fragili vitā angelicā ducere ꝑ esse angelū vt dicit ieronim⁹. Vel dedit odorem suū. i. precipuū vsqz in accubitū patrū solii. Odo aūt huius nardi fuit eius virginis humilitas et humilis virginitas/ quo odore suauissimo dei filiū illexit et totū rapuit qui illectus et totus rapt⁹ de sinu patris salit in vterū matris. Et a summo celo egressio eius. qz sicut dicitur sapientie. xviii. Omnipotēs sermo tu⁹ dñe exiliēs de celo a regalibus sedibus venit. Nec solū in ventre eius dedit odorem virginitatis/ sed et in mente odorem humilitatis reperiens: et his odoribus odorem sue deitatis admiscēs. De ācilla fecit spōsam/ et de creata geītricē. Sic nimiꝝ virgo humilitas marie regem celoꝝ attraxit ad terrā et velut aquillā odore prede cōcupite. illectā carni immaculatissime copulauit. ¶ Ascēdente enim fumo aromatū. i. virtutū eius in cōspectu glorie magni dei inuenit grām coram oculis dñi clamātibz qui circūstabāt. Que est ista que ascendit per desertū sicut virgula fumi ex aromatibz ꝛc. Statimqz rex egrediens de loco sancto suo et de excelso celoꝝ habitaculo prosiliens/ exultauit vt gygas ad currendā viā. Et nimio puolās desiderio preuenit nunciū suū ad virginem quā elegerat quā amauerat/ cuius decorem cōcupiāt et quasi vnicornis mānsuetissimus in sinū virginis recepit deposita iracūdie feriditate qua propter peccatū primoꝝ parentū ad genus humanū vsqz tūc habuerat. Quem prospiciens a longe veniētez gratulās et exultās ait ecclesia. Ecce iste venit saliens in mōtibus ꝛc. vt supra iō dicitur dominus tecum. ¶ Dominus tecum. In his duobz verbis notat dominiū marie et dignitas super filiū suū. Cū enim de omnibus ceteris sanctis dicatur et magnum sit eis

esse cum domino. vnde et enoch dicit ambulasse cum domino deo/qđ faciũt qui per omnia obediũt eius volũtati. ¶ Maria maior aliquid ceteris omnibz sanctis sortita est vt non solum subiceret voluntati domini sz etiã dñs volũtati ipius/ vt per hoc merito diceret domin9 cũ ea. Beat9 ber. An nõ deũ et dominũ angelor maria suũ audacter appellat filiũ dicẽs. Fili quid nobis fecisti sic. Quis hoc audeat angelor. Sufficit eis et pro magno habent q cũ sint spũs ex cõditione lex gratia facti et vocati sunt ãgeli. vnde dauid. Qui facit ãgelos suos spũs. ꝛc. Maria vero matrẽ se agnoscens maiestatem illã cui illi cũ reuerentia seruiũt/ cũ fiducia suũ appellat filiũ. ¶ Nec dedignat vocari filius qui eẽ dignat9 ẽ. nã paulo post subdit euãgelista. Et erat inquit subditus illis. Quis quibus deus hoibus. Deus inq cui angeli subditi sunt. Cui principatus et ptestates obediũt subditus erat marie/ nec solũ marie sed etiã ioseph propt mariã. et ideo ad interpellatõez matris distulit vsqz ad triginta ãnos negociũ qđ iã incepat idco canti. viii. dicit. Innixa sup dilectũ suũ quasi superior dilectio ¶ Itẽ canti. ii. Dilectus me9 mihi subditus seruiens et obtẽperãs sicut filius matri. Et ego illi obtẽperãs et obediens sicut filia patri/ sicut ancilla domino/ sicut creata creatori. ¶ Itẽ contra hoc qđ dictũ est eue merito translgressionis sue/ sub viri ptestate eris et ipe dominabit tui gene. z. Dictũ est marie dominus tecũ merito gratie quã inuenit. Ad hoc etiaz facit q soliũ salomonis dicit habuisse scabellũ. titulo de solio ¶ Itez magister hugo de sancto victore sup io. ii. Defficiente vino dicit mater iesu ad eũ vinũ nõ habẽt. Nec dicit peto vt effectu poculi vinũ cõmutando aut creando suppleas: sed hoc matne reuerencie priuilegiũ deberi existimauit. vt quicquid inuẽdo se velle signaret pati repulsam a filio non debuisset. Et quid iustũ fuerat si tale aliqđ ab eo ptuisset qđ ille facere posset secundũ naturã quã ab ea acceperat. Nũc autem quodãmodo iuste reprehendit q ab ea natura quã nõ dederat obediẽciam

in miraculo exigebat et dicitur ei. Quid mihi et tibi est mulier. Miraculum enim facere dei virtus est non hominis. Et ideo cum a matre christus homo miraculum exigitur idem non quasi homo sed quasi deus. Mulierem non matrem de presumptione causatur. Maria enim a christo non quasi mater exigere a filio/sed quasi mulier si necesse fuisset miraculum humiliter postulare debeat a deo.

¶ Dominus tecum. Qui igitur queris saluatorem quere ipsum cum ea. Unde de magis dicitur. Mathei secundo. Inuenerunt ipsum cum maria matre eius iacta. vt cum ipa semper querendus ostenderetur. Dicitur etiam frequēter in scriptura. deus cum illis esse quos iuuare paratus est/et vota et desideria eorum adimplere. Unde ezechielis tercio. Manus domini erat mecū confortās me. Et de iohāne baptista luce secūdo eteniz manus domini erat cū illo. Math. in fine. Ecce ego vobiscum sum omībus diebus vsqz ad consummationē seculi. ¶ Implora igitur beatā virginem in omnibus orationibus tuis/nec desperes aut diffidas de impotētia auxiliādi: quia cum dominus est cū ea. Et ideo quotienscūqz ipsa voluerit iuuare te/dominus cū ea est vt et possit. ¶ Dominus tecum. Quo solo comite qui caruerit ptācūqz turbā hominū secum habuit ve illi. ecclesiasti. quarto. Ve soli qz si ceciderit non habet subleuantem. Solus enim est comes iste qui possit cadentem subleuare.

Benedicta tu in mulieribus vel iter mulieres cum dicatur ecclesiasti. xlv. Non est malicia super maliciaz mulieris. Dicit ergo benedicta tu. ¶ Et nota q istud pronomen tu est excluſiuū qz sola maria benedicta simplicit in qua nihil de maledictione matris reperitur aut virginis ¶ Unde et congrue dicitur ei Ave id est sine ve. duplicis maledicti. nā maledicta est sterilis que non parit scz virgo. Et maledicta q parit scz mat quoniā parit in dolore. Maria aūt

vere est benedicta habens benedictionem fecunditatis in cō ceptu·et benedictionem leticie in partu excluso ab ea tā doloris ꝙ sterilitatis maledictio. ¶ Item postꝙ dictum est ei Aue/subiungitur gratia plena dominus tecuz:benedicta tu in mulieribus. Et hec tria respondent tribus principalibus virtutibus marie. Gratia plena merito humilitatis q̄ erat quasi vas vacuū.et ideo meruit impleri cū esset mundū quia virginis socia fuit humilitatis. humilitas enim sensus est proprie vacuitatis dicit augustinus. Vasa vero vacua replet oleo gratie/ verus heliseus.iiii regū.quarto. Et ideo maria quevas vacuū exhibuit/illud plenum meruit importare. ¶Item gratia plena quia deus humilib⁹ dat gratiaz. iacobi quarto.Et quia plene erat humilis ideo gratia plena dominus tecum. Merito solitudinis quam summe diligebat. Unde ab angelo quia sola inuenta est in conclaui quoniam ingressus est ad eam. ¶ Dominus tecum propter fidez quia per fidem habitat christus in cordibus nostris. ephe.tercio. ¶ Benedicta tu merito virginitatis cuius votum prima emisit et cuius amore maledictum legis contempsit. Dominus enim vacuum replet/solitarios comitatur/pro amore eius dat hominibus benedictionem pro maledictione. Unde maledicent scilicz amatores mundi illi idest iusto. Et tu domine benedices/econtrario plenos euacuabit. Job.xx. Diuitias quas deuorauit euomet et de ventre eius extrahet eas deus.Comitatos a turbis/solitarios faciet. Querentes ab hominibus benedici/maledicet.luce sexto. Unde cum benedixerint vos homines et cetera. ¶Contra hec tria elegit sibi dauid solitudinem/ vacuitatem/maledictionem. Unde allegat.Respice in me et miserere mei quia vnicus idest solicitarius et pauper id est vacu⁹ sum ego. ¶ Pauper dicitur quasi parū hn̄s in pera et maledici elegit.ii.re..xv. dicēs de semep Dimitte eū vt maledicat mihi si forte respiciat dn̄s afflictōnem meā et reddat mihi bonū pro maledictiōe hac hodierna

quasi diceret. Solitariū comitare/ vacuū reple/ benedic maledictū. Et ī tribz his maria vera dauid figura ꝓbat. In his tribus etiā tria nobis emulanda ꝓ modulo nostro ꝓponūtur. vt hec tria a domino cōsequi mereamur. humilitas vt grā repleamur q̄ deus humilibus dat grāz iacobi.iiii Amor solitudinis/et bone singularitatis vt dominū comitē habeamus. Solus erat moyses quādo dominus apparuit ei exo.z. Solus helyas.z.regū xviii. Sola agar geñ.xix.quādo eis apparuerunt āgeli. Castitas cuius amore contēnāda sunt hominū maledicta vt benedicamur a domino. hoc est vt grām a domino consequamur/ vt ab eo dirigamur: vt hominibus vtiles efficiamur. Dominus tecū ponitur in medio q̄ grām conseruat interius/ et benedictionē spūalis fecūditatis exterius operat̄. Recte ergo postꝫ dicta est grā plena subiungit̄ domin⁹ tecū/ q̄ sicut sine deo nihil boni facere possumus aut habere: sic nec sine eo habita custodire. Ideo post gratie donationem necesse est vt dominus sit nobiscū et nobis cum custodiat quod nobis solus dedit.

Benedicta tu in mulieribus vel inter mulieres/ vt inter dicat mediū participatione q̄ virgo cum fecunditate et mater cum virginitate. ipsa enim erat mulier sexus conditione et futura mulier partus fecunditate. Hec tamen ꝓpt̄ hoc incursura maledictionem/ sed magis consecutura benedictionem. Audito tamen hoc verbo benedicta tu in mulieribus turbata est quia in virginibus benedici semper optabat. Et ideo cogitabat qualis esset ista salutatio que ab initio videbatur esse suspecta vbi in promissione filii manifestum patuit virginitatis periculum. Vltra non potuit dissimulare quin diceret Quomodo fiet istud et certa. Vel etiam ideo turbata est pre admiratione: quia sciebat omnes mulieres maledictas eē ī matre sua eua. Et audiēs se ī mulieribz benedici turbata q̄lis eēt ista salutatio. Que a mulierē dicebat abhdicta

Vel inter mulieres. i. super mulieres quia opera meliora fu
erunt in ea ꝙ in ceteris. Virgo enī peperit patrē suū/genuit
portantē se portauit/nutrientē se lactauit. Vacua ⁊ plena/hu
milis et sublimis/pauper et diues in vnū fuit. quia ante eā
in nulla muliere potuit inuenire. Nec sola benedicta ĩter mu
lieres tantū qz hoc parū videretur. Sed inter mulieres bene
dictas singulari benedictione insignis et benedicta. Vnde in
ea dicit ecclesiastī. xxiiii. ¶ In multitudīe electoꝝ habebit lau
dem/et inter benedictos benedicet. In ipsa enī inuenta est fe
cūditas cū virginitate que nūꝙ antea pacez habuerūt. Vnde
quidā. ¶ Partus et integritas discordes tēpore longo. Virgīs
in gremio federa pacis habent. ¶ Item ideo dicta benedicta
in mulieribus/nō tantū qz sola sine cōcupiscentia cōcepit et
sine dolore peperit: sed qz pre omībus in prole multiplicata
est. Et si enim vnicū carnalit genuit filium/in eo tamen spi
ritualis mater effecta est magne multitudinis filioꝝ/quoꝝ
christus primogenitus est. Vnde signant dictū est luce. ī. ꝙ pe
perit filiū primogenitū. Et ad ro. viii. vt sit ipse primogeni
tus in multis fratribus. Vnde per hoc ꝙ dicta est benedicta
in mulieribꝰ designat preciū marie. Quia enī pro amore vir
ginitatis contēpsit maledictōez qua maledicebat sterilis in
lege/ideo meruit benedici. ¶ Benedicta tu in mulieribꝰ vel
inter mulieres. i. pre omībus mulieribus dicit glosa. Et hu
ius glosa textus est in Judic. xiii. vbi dicit olyas princeps po
puli israel. Benedicta filia a domino deo excelso pre oībꝰ mu
lieribus super terrā iudicū. v. Benedicta int mulieres iahel
hester secūdo. ¶ Dicit ꝙ hester habuit grām et mīaz sup oēs
mulieres et ꝙ dilexit eā assuerus plusꝯ oēs mulieres. hester
inuenit grām et mīam sup oēs mulieres amata ab assuero
plusꝯ oēs mulieres/in quibus signatur sūma benedictio.
Et hee tres mulieres mariā expresse figurarūt. Accipiamꝰ
ergo totum et dicamus ꝙ ipsa fuit benedicta in mulieribus
et pre mulieribus/et inter mulieres/et sup oēs mulieres.

Benedicta in mulieribus quia ipsa sola habuit quicquid bo
ni fuit in mulieribus. Sed benedicta pre oibus mulieribus
q3 omia illa habuit excellentius. ¶ Benedicta fuit inter mu
lieres/ quia ipsa sola illius maledictois expers fuit qua oes
mulieres in matre sua eua acceperut. ¶ Benedicta aute fuit
super omnes mulieres/ quia ipsa habuit p nulla vnq3 acce-
pit. ¶ Triplex autem bonus status fuit in mulieribus que
maria consecrauit. coniugalis/ vidualis/ virginalis. Virgi-
nalem statum habuit ante despnsatoez. Coiugale post despo
satoem. Vidualem post filii passione. q3 nisi ioseph defuncto
non videt p comendaret discipulo. ¶ Si enim ipsi tradita est
iuuencula non videtur p iam fere quiquagenaria ab eo tol-
leretur. Et ideo quis per multas tamen per quatuor mulie
res expressius figurata est scz per iudith viduam. per hester co
iugatam. per rachel et rebeccam virgines. Sed quare per vna
viduam et vna coiugatam et duas virgines/ forte q3 virgo
ante partum et post partu virgo permansit. Propter huc tri
plicem statum dicit ei ecclesiasti. xxiiii. In iacob inhabita. i.
coniugatis qui sunt iuncta q3 tribulationem carnis habent
huiusmodi. i. corint. vii. In israel hereditare. i. in viduis que
dei sunt cogitat vidua cor. vii. Sed in electis meis. i. virgi
nibus mitte radices. Si ergo ipsa sola habuit quidquid bo
ni fuit in mulieribus ideo &c. ¶ Item notandu est p quia no-
bilis illa virgo israel futura erat mater dei/ thalam9 spnsi/
dilecta dei/ vnica vnici. ideo dei filius singulariter p3mo mira
biliter in ipsa voluit operari vt que preciu vniuersitatis de
bebat parere cum statu quolibet habere aliquod 3mune. Et
cum coiugatis quid 3mune habuit partum prolis. Cu con
tinentibus votum castitatis. Cum virginibus/ perseveran-
tiam virginitatis. Vt dum cotinentes coiugatas et virgines
partu suo redimeret simul ei fructus. tricesim9 a sexagesim9
et centesimus proueniret. Sz o tu fidelis vir qui de beata vir
gine sentis in bonitate non minore in ea fructum tricesimu

ꝓ sexagesimū vel centesimum intellige. ¶ Secure asseras ꝓ non plus meruit pariendo ꝙ̄ virginitatem conseruando. ꝓ̄ro varia ergo in ipsa operatione dei fructus ei debit⁹ vanā cor-rectiō̄ ꝓ̄tum ad ipāz appellatō̄em. In aliis tamē nō sic/ qz neqz cō̄tinent sine difficultate: neqz pariūt sine corruptō̄ne. ¶ Fuit etiā benedicta pre oībus mulieribus quia omia illa habuit excellenti⁹. Omnes enī alie coniugate fecūditatem cum corruptione precante/ virgines castitatem cum sterilitate. Ipsa vero sola seperauit preciosum a vili qz habuit statum coniugalem et vidualem cū virginitate/ et virginalem cū fecunditate. Et ideo benedicta pre omnibus mulieribus. ¶ Vnde et debet dici benedicta ⁊ super bñdicta. benedicta ab āgelo/ et superbenedicta ab helizabeth. ¶ Fuit etiam benedicta inter mulieres/ quia ipsa sola fuit expers illius maledictō̄is quā omnes mulieres in eua contraxerunt gene. tercio. Multiplicabo erūpnas tuas et cum tristicia in dolores paries filios. et cetera. A qua maledictione ipsa fuit immunis. vnde ꝑsa. vltimo. Anteqꝫ parturiet peperit. Anteqꝫ veniret partus ei⁹ peperit masculum. Quis audiuit vnqꝫ tale ? Et ideo sola inter omnes mulieres benedicta. ¶ Fuit etiam benedicta sup omnes mulieres quia nulla alia vnqꝫ accepit quod illa habuit scilicet qđ virgo peperit. ¶ Quod non tantum super omnes mulieres/ sed super omnem naturam et super oēm intellectum fuit scilz ꝙ deum genuit. Sic ergo sola habuit omne bonum quod in mulieribus fuit. Sola nō habuit maledictionem quam omnis alia mulier habuit. Sola habuit quod nūqꝫ alia mulier habere potuit. ¶ Propter hoc laudabiliter dicitur luce decimo. Maria optimam partem elegit que non auffertur ab ea. quia maria ista optimam partem elegit. ¶ Optmam quantitatem/ quia totum habuit. Optimam qualitatem/ quia puriorem et excellentiorem habuit Optmam dignitatem/ qz dignior pars intelligi non potuit. hec enim per se vera est de beata virgine. Maria optimā ptē

elegit quia inter omnes que nunq̃ partez acceperunt hec so
la optimã partez elegit et habuit. Deus autem nullã elegit
q2 semp totum habuit inq̃tum etiã fuit fili⁹ beatissime vir
ginis. Ecce illa quatuo2 ex quibus integraꝫ beatitudo sanc-
tissime virginis que sunt imunitas ab omi peccato. ¶ Vnde
Aue maria/gratie plenitudo. vndꝫ gratia plena/diuina so-
cietas. vndꝫ dominus tecũ/p̃rogatiue singularitas. vndꝫ be-
nedicta tu in mulieribus. Quoꝝ duo prima beatificãt ipsaz
in se. Alia duo in cõparatõe ad oĩa ad que contingit ipaz cõ
parare. Eo enim q̃ dẽ genuit angeloꝝ restauratorẽ/homi-
nũ restauratorem et redemptorem: demonũ victorem. ¶ Bea
tam eã dicunt oẽs generationes. et hoc est q̃ dicit iudic. x v.
Tu gloria hierusalẽ quia designant angeli qui semp sunt in
pace et in visione dei. Tu letitia israel. per israel anime bea-
toꝝ qui q̃nq̃ fuerũt iacob. i. luctatores. nũc aũt israel. i. vidẽ
tes dẽ facie ad faciem. Tu honorificentia ppuli nostri. per
ppulũ scz iudeoꝝ. i. ꝯfitentiũ pctã ꝛ laudes dei et glorificãtiũ
deũ. Animas iustoꝝ itelligo q̃ fecisti virilit vincẽdo dyabolũ/
sicut pphetatũ erat geñ. 3. Inimicicias pnã ꝛc. ipa ꝯteret ca
put tuũ ¶ Alit primũ. s. tu gl'ia hierusalẽ vox ẽ ãgeloꝝ quoꝝ
ruina p eã repata ẽ. ¶ Scdz s. tu letitia israel vox ẽ hoĩz quo
rũ ẽsticia p eã letificata ẽ. ¶ Terciũ scz tu honorificẽtia ppli
tui vox est mulieꝝ quaꝝ ifamia p eã deleta est. ¶ Quartũ scz
q̃ fecisti virilit vox est mortuoꝝ existẽtiũ in lilo quoꝝ captiui
tas p eã est reducta ꝛ redẽpta. Alit tu gl'ia hierusalẽ. i. inocẽ-
tiũ. tu letitia israel. i. penitẽtiũ. tu honorificẽtia ppli. i. pctõ
rũ. hec ẽ ergo beata plenitudo dñe nostre que fons est et origo
totius nostre beatitudinis ad genus humanum perucnit to
tum per hanc veniam dfluxit. ¶ Benedicta tu in mulieri
bus id est in matribus emollitis ꝛ virginibus infecũdis vel
expressius int mulieres. i. int matres virgies. Sicut eĩ lapis
angularis ĩ duobus consistit pietibus et int duos pietes in
vtroq̃ stat pariete sed nec totus in vno/nec totus in altero

Sic maria in numero matrum est quo ad fecunditatem et in numero virginum quo ad incorruptionem. Sed nec omnino in pariete matrum q̃ est incorrupta nec ex toto in pariete virginũ q̃ est fecunda. Talẽ quippe dicebat esse matrẽ saluatoris vt mediatrix mediatorẽ. Lapis angularis lapidem pareret ãgularẽ. iob. xxxviii. Quis dimisit lapidem ãgularẽ quasi diceret. quis de lapide angulari lapidẽ dimisit angularẽ. Christ⁹ mediator dei et hoiz iust⁹ cũ dño. mortalis cũ hominibus quẽ de virgine matre nasci decuit vt in matre mortali cõciperetur mortalis et in virgine cõciperetur iust⁹ necesse enim erat vt quicũq; cõciperetur per matris corruptionẽ ex peccato originali cõciperetur iniustus et hec de prima causa. Secũda vt sicut primus adã de terra virgine factus fuerat ita secũdus adã de virgine homo fieret. Tercia vt sicut per euã virginem facta fuit humani generis perditio ita per mariã virginẽ fieret eiusd reparatio dñ canit ecclesia. Paradisi porta per euã cunctis clausa est ꝛc. Quarta vt que in celis habebat patrem sine matre haberet in tris matrẽ sine patre vt sicut quasi duobus testibus probaretur christi diuinitas in matris virginitate et patris diuinitate. Quinta vt prophecie verbis respõderet ysaie. vii. Ecce virgo cõcipiet ꝛc. Beat⁹ bernardus. Supmissus gabriel. omelia 2 dus siquid est quẽ virgo peperit qui matrẽ suã singulari in celestibz donaturus gloria singulari in tris preuenire curauit et gratia qua videlicet ineffabilit et in tacta cõciperet et pareret incorrupta. Porro dñ dicebat huiusmodi . Natiuitas q̃ nõ nisi de virgine nascerer talis cõgruebat et virgini partus vt nõ pareret nisi dñ. Proinde factor hominũ vt homo fieret nasciturus de homine talẽ sibi ex omnibus debuit eligere ymo cõdere matrẽ qualẽ et se decẽ sciebat et sibi nouerat placiturã. Voluit itaque esse virginẽ de qua imaculata imaculatus procederet omniũ maculas purgaturus. Voluit et humilẽ de qua humilis et mitis corde prodiret. hax in se virtu

tum hominibus saluberrimū qꝫ exēplū ostensurus. ¶ Dedit
ergo virgini partū qui ei iā et virginitatis īspirauerat votū
¶ humilitatis p̄rogauerat meritū/alioquī quomō eā ange-
lus insolēptibus gratia plenā pronunciat si quippiā vel parū
woni qđ ex gratia nō accepisset habebat. Vt igitur que sāctū
sanctoꝝ cōceptura erat pariter et paritura sancta esset corpo
re/acciperet dōnū virginitatis vt esset et mēte accepit humilita
tis. hīis nimirū virgo regia gemmis ornata virtutū gemi-
noqꝫ mentis pariterqꝫ corporis decore prefulgida specie sua
et pulcritudine in celestibus cognita celi ciuiū in se prouoca
uit aspectus ita vt regis animū ad sui cōcupiscētiā inclina-
ret et celestē nūtium ad se adduceret de supernis. Et qꝫ virgi
nalis cōceptio redemptorē deceret dictū ē habrahā gene.xv.
¶ Cum reuersio seminis sui p̄diceretur ei pro hoc verbo. Quar
ta generatōe reuertētur huc. ¶ Prima generatio fuit in adā
sine viro et femina. Scđa in eua de viro sine femina. Tercia
in nobis de viro et femina. ¶ Quarta scz christi sine viro de fe
mina. et hec singularis nec alia poterat inueniri q̄ posset suc
currere tribus primis que perierāt. sed ista tres alias ad pat
riam de captiuitate reduxit. Igit maria recte dicitur benedic-
ta int mulieres qꝛ ipsa int matres et virgines/prudens me-
diatrix et mirabiliter media ab vtroqꝫ extremoꝝ illud sūp-
sit quod optimū erat et pretiosum seperauit a vili. Et relic-
ta scorilitate virgini et corruptione matris assumpsit sibi in
tegritatem de virgine et fecunditatem de matre vt esset inte-
gra et fecunda et nec sterilis nec corrupta. ¶ Benedicta tu in
mulieribus. Quasi media inter mulieres veteris testamēti
et mulieres noui. Mulieres veteris testamenti ad istam ten-
debāt sicut patet cum omni affectu ad liberorum procurati
onem intendērent vt ad istam peruenirent que aufferret eaꝝ
obprobrium. vnde et rachel legitur dixisse iacob generis. xxx
Da michi liberos alioquī moriar. ¶ Mulieres noui testamē
ti ad eā respiciunt que eis christum proponit et quibus ipsa

reddidit libertatem. ¶ Ipsa enim triplicem statum beatorum sanctificauit vnum scilicet meliorem et optimū id est cōiugium viduitatem et virginitatem. ¶ Benedicta tu in mulieribus. ¶ Potest hoc dici eodemmodo quo dictū est gene.xxvii. In pīguedine terre et rore celi desuper erit benedictio tua ros celi humilitas virginis. pīguedo terre ventris fecūditas. per mariam enim effusa est benedictio super mulieres. ¶ O quod eius auxilio et precibus de maledictione excepte sunt et quotidie eripiūtur. Vel ideo benedicta in mulieribus qđ de alia non legitur vt per hoc notetur q̄ non solum inter mulieres gloriā habitura sit/ sed etiam quodem preuilegio sibi speciali mulierū dilectionē vendicauerit et affectū vt pote p quā euasit obprobriū sexus ille priusq̄ enī maria ꝯciperet creatorē obprobriū erat et ignominia esset mulier propter perdictionem prime matris. Similiter et hominū propter latrocinium et proditionem ade. Filii enim eramus proditoris et latronisse vnde dicitur ysa.primo. Principes tui scilicet adam et eua in fideles socii furū. i. demonū et propter hoc clamabat genus humanū ad dominū saluatorem sub typo septem mulierū ysa ꝗrto. ¶ Inuocetur nomen tuū super nos scilicet vt a christo dicamur christiani. Auffer opprobrium nostrū. ¶ Opprobriū enim primorū parentū per causa a nobis ablatū est et mulier a deo genesori facti sumus q̄ regis et regine celorꝝ facti sumus fratres. ¶ Merito ergo benedicitur ī mulieribꝫ et inter mulieres per quē tantum prime mulieris opprobrium ablatum est a mulieribus et tantus honor colat⁹ est mulieribus vt mulier celorum regina et dei genitrix sit effecta. ¶ Item in hoc q̄ dicitur. Benedicta tu in mulieribus. ostēditur precipua eius potentia ad impetrādum. Nam alie mulieres virorꝝ rigorē emoliūt. Hec autē dicitur seueritatē emolit designata per virgā q̄ produxit aquā de petra numeri.xx. Hec plenus inuenies titulis q̄ maria mulier et virga appellatur. Itē benedicta tu ī mulieribꝫ q̄si benedicta sis tu q̄ oībus

mulieribus ī ſpeculū propſita es et exēplar. ¶Itē benedicta tu in mulieribus quaſi ſola dē mulieribus ab vniuerſis generationibus p̄dicanda et pre oībus gloriam habitura:

ET benedictus fructus ventris tui. Beatus bernardus. Non quia tu bñdicta. ideo bñdictus fructus vētris tui ſed q; ille te p̄uenit in benedictionibz dulcedinis ideo benedicta tu ¶Vere et enim bñdictus fructus ventris tui in quo benedicte ſunt oēs gentes. dē cui⁹ plenitudine tu q̄z cū ceteris q̄ p̄ differētius a ceteris accepiſti. Ac per hoc. Benedicta tu q̄ ī mulieribus. ille vero benedictus nō ī hoibus nec int̄ āgelos ſz ip̄e eſt ſup oīa de⁹ bñdict⁹ ī ſcl̄a. ad ro ix. Itē beat⁹ ber. dicit Bñdictus vir/ bñdicta mulier/ benedictus panis/ benedicta terra et huiuſmodi. ¶Sed ſingulariť benedictus fructus vētris tui cum ſit ſuper omnia deus beneditus iu ſecula. Benedictus in odore/ benedictus in ſapore/ benedictus in ſpecie/ dē odore geneſis vicesimoſeptimo. Guſtate et vidēte q̄m ſuauis eſt dominus. ¶Item q̄ magna multitudo dulcedinis tue deus. Item petrus prima canonica primo. Si tamen guſtatis quoniā ſuauis eſt dominus et ipſe dē ſe inuitans nos ad ſe ecclesiaſtici xxiiii. Qui edunt me adhuc eſurient ⁊ c. Vtiq; propter ſaporis dulcedinē hic dicebat. Qui ſemel guſtatus magis exitat appetitū. Bonus fructus qui aīas eſuriētiū et ſitientiū iuſticiā eſca et potus eſt. ¶Item dē ſpetie in puerbio Ex ſpon ſpecies decoris eius. ¶Item prima petri prio. ī quē deſiderant angeli proſpicere. et beata agnes. ¶Cuius pulcritudinē ſol et luna mirantur. nec ſolū ſpecioſus q̄tū alii fruct⁹ Sed ſicut dicit ſpecioſus forma pre filiis hominū. ſic dicendus eſt ſpecioſus pre fructibus vniuerſis. Si enī ille fructus mortis nō ſolū ſuauis fuit ad veſcendū ſz etiā teſte ſcriptura Delectabilis aſpectu q̄to magis huius vitalis fructus debemus credere viuificū decorē hucuſque beatus bernardus.

¶Benedictus fructus ventris tui. ¶Congrue chriſtus dicit fructus ventris tui ſingulariť et diſcretiue quia ipſū cōcepit

in vtero virgo mater. In vtero id est ex causa ītrinseca. nō si cut alie mulieres que recipiunt ab extrīseco vnde cōcipiunt ideo et christus dicitur germē. psa. xiii. In die illa erit germē dñi in magnificētia et glīa/et fruct9 terre sublimis q3 sicut granū madefactū ex propria substātia germē emictit a quo est tot9 fruct9 sine contactu alterius grani. Sic maria made facta gratia spūs sancti sine ctactu virili ex se sola germina uit christū qui fructus est benedictus. Cui et germē dicit̄ p- pter huīlitatē. Io dicit ipa ecclesiastici vicesimoq3rto. Termi nū celi id est illū qui oīa claudit et cōtinet circincti gremio vteri mei sola id est sine adiutorio virili. ¶ De hoc germine dicit pater eze. tricesimoquarto. Gustalw eis germen iustuz. Nemo autem alius ptest dici fructus ventris pmo vētris et renū quia et a matre cōcipitur et generatur a patre. Cōgrue autem appellatur christus fructus. quia sicut fruct9 ex her- ba nascit̄ vel ex arbre aut terra ipāz nō violens q3 sicut fruc tus wn9 arborem vel terrā de qua nascit̄ cōmēdabilē reddit sic et christus virginē gloriosā de tota benedicta tot9 natus ē be nedict9. Vnde et ei hic dicit̄. Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus vētris tui/ q3 fructus cognoscere facit q̄lis sit arbor vel terra. Vnde orit̄. Sic christus virginē. vnde math vii. ¶ A fructibus eoz cognoscetis eos ibidem. Non ptest ar- bor wna fructus malos facere ꝛc. q3 sūptus sub foliis acciden tium fructus iste in sacramēto delectabilior est aīe digni su- mentis quia ibi anima plus lucratur ꝙtum ad presens. Di co fructum autē istum nō gustabit in futo arbor id est homo que fructum wnū non fecerit in presenti. ¶ Item fruct9 dicit̄ a fruor frueris et est frui amore inhereee alicui rei tātū pro- pter se ipsum. Christus autem qui in sacramento nostra re- fectio est in via. nostra fruitio erit in patria. vnde plalmista. Cum dederit dilectis suis sompnū ecce enim hereditas filii merces fructus vētris. Fructus enī cōsuete in sena suītur q̄ est refectio ꝓtra sōpnū et christus fruct9 est quē ī illa vltma

cena expectam⁹ ꝺe quo fructuabim⁹ sicut vulgariꝰ solet ꝺici
Post fructū nō solet apponi ferculū aliꝺ neqꝫ comestio ē post
cenā. Cū igitur christus ꝺederit ꝺilectis suis sōpnū ecce here
ditas ventris benedicti. ℳ hereditas nec ꝺecessione patꝭ ob-
tenta nec successione trāsmiscēda ad posteros nec inꝰ fratres
diuidēda nec angustior multitudine coheredū fructꝰ autem
iste miri est odoris. ℳ Optimi coloris et viuifici vigoris. ℳ ꝺore
abiciēs. Sapore reficiens. Colore iocūdans et vigore corrobo
rans. Tactu lenis. Aspectu ꝺelectabilis. Gustu suauis. Du
rabilitate perhennis. Appetit esuries sine tormēto. ℳ ādu
cat sine fastidio. Ipso saciatur sine superfluo. Per eū sanaꝰ
sine recidiuo. Fructus optimus et sapidissimus/ suauissimꝰ
et iocūdissimꝰ omne ꝺelectamentū in se habens et oīs sapo-
ris suauitatez. hiis tamē qui gustauerūt qm̄ suauis est oīs
Sapit quiꝺpro diuersitate gustātiū/ aliis māna propꝰ dul-
cedinē. Aliis fauū propꝰ cōtēplationē/ aliis oleū propꝰ me-
dicinalē cōsolationē. Aliis lac propꝰ humanitatē. Aliis mel
propꝰ ꝺeitatē. Aliis lignū propꝰ eternitatē ⁊ huiusmodi. Sic ē
fructus ligni vite id est beate virginis qui creuit in paraꝺiso
id est virginali vtero ꝺe quo qui digne comeꝺerit mortē non
gustabit in eternū. Unꝺe ꝺicit io. vi. Caro mea vere est cibꝰ ⁊c.
hic fructus licuit sub flore virginitatis ī cōceptōe. apparuit
in natiuitate. maturiit īpreꝺicatōe. collectus est ī arbore cru-
cis et hoc in passione ꝑsa. liii. ℳ Qui abcisus est ꝺe ⁊raꝺiuētū
hic fructus apparuit canꝺidus ī natiuitate per virginitatē
et innocentiā viriꝺis in eternorū promissione qm̄ p̄ꝺicauit eu
uāgeliū. Splenꝺidus intranssiguratōe/ rubicūꝺus in passi
one/ paliꝺus et ꝺiscolor in sepulcro. ℳ Benedictus fructus vē
tris tui. ℳ Quomoꝺo autem fructus huius sentiatur dulce-
ꝺo canticorum secunꝺo. vbi ꝺicit fiꝺes anima. ℳ Sub umbra il
lius quem ꝺesiꝺeraueram ⁊ fructus eius dulcis gutturi meo

vmbra christi proprie eorũ mutacio q̃ fecit in passione quã
do scapulis suis cruci affixis obũbrauit ecclesie vt feruorem
paterne iracũdie eidem tẽperaret. In hac vmbra vita est aie
extra hanc vmbrã sola mors. vnde trenorũ i fine dicitur chri
sto. In vmbra tua viuemus ingentibus ⁊ benedixit i vmbra
que respectu corporis sola quedãapparẽtia est. Similiter q̃c-
quid vni facere posset optimus homo respectu eorũ que d̃s
fecit pro homine nichil esset nisi vmbra queda pertemissiua.
Quãtũ etiam distat res ab vmbra tãtum a passionibus no
stris quas pro eo sustinemus distat passio christi si eius cir-
cũstancie diligenter notantur bene autẽ passio fecit vmbrã i
q̃cõcurreret obscuritas pene et claritas pietatis. Sedere au
tem sub hac vmbra est requiescere i mutatione dominice pa
nis vbi tria inueniũtur odor/ protectio/ ⁊ refrigeriũ. Odor facit
letabũdum. protectio securũ. Refrigeriũ facit quietũ. De o-
dore dicitur sponso can. iiii. Odor vnguentor̃ tuorũ super oĩa
aromata ibiđ. Odor vestimẽtorũ tuorũ sicut odor thuris. que
ifra titulo de delectationibus orti. Item beatus io. euãgeli-
sta. Visitatus a christo dicit ei Odor tuus ꝯcupiscentias i me
excitauit eternas. Itẽ eccliasti. xxiiii. Quasi balsamũ non
mixtũ odor meus. de protectione i pño. Sub vmbra alarum
tuarũ protege me ⁊c Item in vmbra alarũ tuarũ sperabo
donec trãseat iniquitas ⁊c Ale christi virtutes quibus vo-
lauit ad celũ. vel ale eius brachia eius extensa in cruce. De
quibꝫ dicit malachie tercio. Sanitas in pennis eius de refri
gerio ieremie. vi. Interrogate de semitis antiquis q̃ sit via
bona ⁊c. et inuenietis refrigeriũ aiabus vestris. Hec via chri
stus dominus dicit ego fidelis aia. Sub vmbra illi⁹ quẽ desi-
derauí sedi. Ecce duo necessaria volẽtibꝫ sẽtiri fruct⁹ hui⁹ dul-
cedinẽ et cõmunicare ei ad salutẽ scz passionis mutatio vn-
de sub vmbra illi⁹ sedi letabũda secura ⁊ q̃eta ⁊ desideriũ itẽcio

Vnde dicit desideraui. vnde dicit in lectione notat requies vt
quietas peruei se agere plape. primo. Quia prius necesse est
cessare a peccato. in sedendo inferior pars corpris versus ter-
ram quiescit pars superior versus celum lawrat et mouetur
Sedere ergo est quiescere ab appetitu temporalium et lawre
pro etnis vt sic sentiat dulcedo fructr hui9. Vnde sequitur et
fructus ei9 id est corpris et sāguis eius pfectio qr reficimur
in via peregrinationis nostre. Vnde fructus id est efficatia sa
cramēti dulcis gutturi meo id est ītime affectioni aīe mee.
Et bene dicit gutturi per quod vox transit vt qui hanc dul-
cedinē sētire desiderant priusq; ad hunc fructū accedat cōfes-
sum suscitt peccata suavt in voce exultationis et confessionis sit so-
nus epulētis. ¶ Itē ozee in fine. Sedentes in vmbra eius vt su
pra. Viuent tritico et germinabit quasi vinea ¶ Viuēt tritico
id est corpre et sāguine christi. Viuent hic per gratiā et per
gloriam in futuro. ¶ Septuaginta intpretes dicunt inebria-
būtur tritico et germinabūt quasi vinea christū scilcet qui ē
vitis vera in suis operibus humiliter mutātes. humilitas
enim in germine designat alioquī nisi prius sub vmbra ista
sederint per imitationem eorū que gessit christus in carne z
sequelā vestigiorū que calcauit in cruce hoc fructu et hoc tri
tico morient. ¶ Celestis panis nō est sanus nisi sanis ¶ Vnde.
quidem ¶ In domini mensa quid tractes sedulo pensa.
Viuere sine mori confert qđ porrigis ori.
Viuere per causam mori per occasionem.
Necessarium est etiam desideriū scz venie/ gratie/ et glorie.
Vnde dicit desideraui. iob tcio. Aīq; comedo suspiro desidērādo
scz hec tria ¶ c. Hoc autem desideriū digna comestio hui9 fruc-
tus suscitat/ īflāmat/ vnde ipsemet ecclesiastici xxiiii. Qui
edunt me adhuc esurient et cetera. Nec pertinet ad guttur
ecclesie qui fructum hunc non esurit. ¶ Item fructus ei9 dul.
ger. m. dulcis enī est hic fructus in ordine predicātibus dulci
or in palato medicātibus. Dulcissimus īgutture gustantibz

In verbo vnde ꝙ dulcia faucibus meis eloquia tua ꝛc. ¶ Item io. vi. dicit petrus hāc gustās dulcedinē dñe ad quā ibimus verba vite eterne habes iu exēplo mathei. xi. ¶ Discite q̄ mitis sū et humilis corde. In promisso ap̄. ꝛ. Vincēti dabo mānna absc̄ditū In iugū imponendo mathei xi. Tollite iugum meū sup vos ꝛc. Jugū enī meū suaue est. in opatōe q̄ per eū ceci vident claudi ambulāt ꝛ c. mathei xi. In peccatorū diuisione ezech. Quacūq; die peccator cōuersus fuerit ꝛ. c. oīz iniquitatū suaꝝ nō recordabor in filiorꝝ flagellatiōe. vnde virga tua et baculus tuus ipa me cōsolata sūt. Item quomodo miserēt̄ pater filiorū ꝛc ¶ Tādem sentietur in premii retributōe quādo torrēte voluptatis sue potabit nos et cibabit nos seipso qui est mānna absc̄ditū ap̄. ꝛ vincēti dabo mānna absconditū. gustui pria pet̄ prio ¶ Si tamē gustatis quoniā suauis est dns. Tactui scōi regū. xxiii. Ipe est quasi ligni tenerrim⁹ vermiculus ꝛ c. Audi tu q̄ ipe est verbū dñice qđ multiplicat amicos patris ecclīastici sexto verbū scz vnū ꝛ suaue. olfactui ecclīastici xlix. Memoria iosie īcōpositiōe odoris ꝛ c. Visui prima petri prio. In quē desiderant āgeli pspicere itellectui quē illuīat cū sit veritas Affectui quē pascit cū sit caritas. ¶ Jtē de bñdictōe hui⁹ fruct⁹ benedicti dicit ppheta deo patri ¶ Dñe puenisti eū in benedictōibz dulcedinis ꝛ c. bene dicit̄ puenisti q̄ has benedictōes ei ante ortū dedit. Prima benedictio sicut dicit ibi glosa īmunitas pcti et īpotencia peccandi caruit eī virginali qđ probat matris virginitas et actuali qđ patris diuinitas ideo vocat eū petrus īmaculatū q̄ caruit macula originalis et īcōtaminatū q̄ caruit omī cōtagio actuali: ideo dicit̄ cādelabrū exodi xxv. Facies cādelabrū ductile recte dicit̄ christus cādelabrū quia illuīat oēz hoīez veniētem ī hūc mūdū. ¶ Ductile nō fusile quia nō semine hominis transfusū sz ope sancti spiritus deductū ex auro mūdissimo. i. ex puritio virginis sanguine qui fuit aurū mūdū in sanctificatōne mūdius in spiritus sancti superuentione. Mūdissimū in filii dei

e . i ,

cõceptione qui ignis consumens est. ¶ In filii enĩ dei concep-
tione ita perfectissie purgata est mater nec etiã venialit pos
ea peccare posset ideo caro eius et sãguis dicũtur aurũ mũdis
simũ/et pones in eo septẽ lucernas id est septẽ dona spũs scti
que requirũt in christo. Et nota q̃ iohãnes baptista licet sã-
ctificatus in utero uerũptamẽ potuit postea peccare saltẽ veni
aliter unde dicit christus mathei. iiii. Ego a te debeo baptisa
ri et tu venis ad me id est a potẽtia peccãdi q̃ est a fonte pur-
gari ꝛc. ¶ Scda cõsũmata virtutũ perfectio licet enim in ba
ptismo infũdantur virtutes puero nõ tamẽ cõsummate sunt
quia nõ possunt prosequi operando sed christus habuit consũ
matas. unde ysaie. quarto. Apprehẽdent septem mulieres. id
est uniuersas virtutes que per septenarium virũ unum id est
christum qui in instanti sue cõceptionis fuit vir perfectus q̃
tum ad sapientiam et q̃tum ad organizationez mẽbrorum
ideo dicitur iheremie. xxxi. Creauit deus nouã super terram
Mulier circundabit virũ quia alii hoĩes nouẽ mensibus for
mãtur. Tua omnis sapientie et scientie plenitudo virtus enĩ
perficit affectũ/sapientia ĩtellectui et ipe fuit perfect9 ĩ utro
q̃ colo. ii. In quo sunt oẽs thesauri ꝛc. Eius enĩ sapiẽtia uni
formiter agnoscit preterita/presẽtia/et futura. unde eccles.
xxiii. Oculi domini multo plus lucidiores super solẽ ꝛc. Et
p nũtur hic quatuor per que ostẽdit nichil latere ipius sapi-
entiã ꝛ ĩfinitũ exceedere lucẽ solis. Sol enĩ solũ videt superfici
em rei sibi exposite sed nõ interiora ipius rei. Sed sapientia
dei actingit a fine usq̃ ad finẽ fortiter ꝛ c. Job. xxvi. Nudus ẽ
infernus. c. e. nec est operimentum perditioni et ideo dicit
Multo plus ibi ponitur q̃ oculi solis id est radii solum videt
corporalia/oculi domini spiritualia. Lucidiores q̃ radii so-
lis solũ videt presentia. Oculi dñi preterita/pñtia/et futu-
ra. ¶ In super q̃ sol solũmodo mittit radios ad ea que sub ip
so sũt. Oculi dñi videt ea que supra solẽ sũt sicut ea q̃ ĩfra sũt
De hac benedictõe dicitur de utero. xxxiii. ¶ Bñdictio eius qui

apparuit in rubo ioseph accrescens vnde proficiebat sapien
tia ⁊ c. Solō. Eius sapientia proficiebat extēsione nō inten
sione. Sicut doctor extēdens doctrinam in discipulos proficit
et sicut candella que ex se cādellam ascendit proficit luminis
extensione nō intēsione ¶ Quarta plenitudo fruitionis quia
ab instanti sue conceptionis ita plene fruebatur sicut modo
et quod mirabilius est secundum eandem anime partem si=
mul patiebatur et fruebatur ideo in persona christi hominis
dicit psalmista. Prouidebam dominū in cōspectu meo semp ⁊
ceta. ¶ Quīta diuersaꝝ naturarū vnio que scōz augustinum
talis fuit vt deū faceret hominē et hominē deū. hec fuit bene
dictio dulcedinis qr nec aīa postꝙ a verbo assūpta est ab ea su
pata fuit et ita nec aīa christi peccare potuit nec caro ¶ Sīlit
a diuinitate assumpta est ab ea relicta est. ¶ Vnde nec per hoc
corrumpi potuit in sepulcro. De istis quinqꝫ benedictionibz
dicitur deuto. xxxiii. Neptalim abūdātia perfruetur. Neptā
lim ītelligīt dilatatus. hic est christus cuiꝰ fides per totū mū
dū dilatata est ⁊ c. hee sūt benedictiones dulcedinis. Terre-
ne vero benedictiones de quibz dicīt. Beatū dixerūt populū
qui hec sūt amaritudīs dic: de hac dulcedine gene. xxvii. Ec-
ce odor ⁊ c. ¶ Sequīt posuisti in capite eiꝰ id est in prīcipio p
dicatōis eiꝰ coronā ex lapide pciolo id est lapidibz pciolis scili
cet duodecī apostolis qui eū predicātem q̄si corona caput am
biebant mathei. v. Videns ihesus turbas ⁊ c. Et cū sedisset ⁊ c.
hi sūt duodecī lapides quos sūmus pōtifex portabat in rōa
li exodi xxviii. Cū sedrē Aliter coronā eterne glorie que fi-
nem non habet. que dicitur lapis preciosus que dicīt topa=
zion id est omni. color qr scōz gregoriū omī colore resplendet
Est ergo sensus. posuisti in capite ⁊ c. id est gloria coronam
omēz colorē hñtē. Pro hac corona habenda inquātū hō pu=
gnauit ipse et docuit omnes pugnare quia nō coronatur nisi
qui legitīe certauerit. Vel aliter. posuisti in capite eiꝰ coronā
id est in mente iusti que est caput ecclesiastes nono. Oleū ca-
put tuū nō de/coronā dulcedinis pre/id est ornatū virtutum

In hac corona quatuor lapides precioſi. Prudentia ab ãte vt caueat a futis. Juſticia poſteriori vt ſatisfaciat pteritis. Tẽperẽtia a dextris ne diſſoluatur per proſpera. Fortitudo a ſiniſtris me frãgatur per aduerſa. ¶ Sequit poſuiſti in capite eius coronã de lapide precioſo. Sicut gloſa ibi exponit. In capite eius id eſt ũitio pdicatõis eius coronã duodecim apoſtolor feciſti ei id eſt chriſto. ¶ O pat qui cũ pdicaret in mundo corone circũdabant eũ. Lapis autẽ pcioſus in ſingulari pitur ibi pro plurali / vnde per illũ lapidem inteligũt apoſtoli duodecim de qbz dicit ap. xxii. Et ſingulis portis ſingule margarite. ¶ Item iob xxix. in perſona chriſti cũ ſederẽ quaſi rex cũ circũſtante exercitu duodecim apoſtolor erã tamẽ merẽtium cõſolator predicans. Beati pauperes q vestrũ eſt regnum dei et bene apoſtoli dicũtur exercit domini q per ipos deſtruxit domi munitiones peccator. ¶ Item fructus iſte mirabilis ſcz chriſtus vel precipue caro chriſti que in ſola et ex ſola muliere pcepta eſt ſine pruritu et fetore coitus qd nulla alia vnde et dignat per lapidem exciſũ de monte id eſt de maria ſine manibus id eſt ſine opere nuptiali ſicut gloſat aug. de nielis ſcdo. Vel de monte id eſt de altitudine humane nature in qua fuit ante peccatũ. ¶ Talis enĩ quo ad peccati imunitatem aſſũpſit chriſtus humanã naturã qualis fuit ante peccatum. ¶ Quatuor enim ſunt ſtatus hominis. Primus ãte peccatum / Secundus poſt peccatum ante gratiam / Tertius ſub gratia / Quartus in gloria. De ſingulis ſtatibus iſtis aliqd accepit chriſtus. De primo peccati immunitatem. De ſecundo. penalitatem. De tercio gratie plenitudinem. De quarto peccandi impoſſibilitatem. et omnimodam veritatis contẽplationem. ¶ Caro chriſti mirabilis quia in ipſa conceptione formata ẽ i corp ita nõ ſicut dicit archiepũs cãtuariẽſis q tũc viribus hũanis nõ poſſũt lineamẽta extingui ecclie. xliii. Medicina omnium in feſtinatione nebule. Nota in feſtinatione vt ſupra vbi ortus diciturnebuloſus. Caro chriſti mira-

bilis quia illa non infecit animam infusam. vnde de christo dicitur. qui egreditur sine macula. ¶Item ipsemet dicit de se ipso. In innocentia mea ingressus sum. ideo dicit iere. xxxiii Suscitabo dauid germen iustum. i christum iustum in germine. i. in conceptione q conceptus fuit non ī originali. Vnde dictum est marie luce primo. Quod nascet ex te sanctum nascet natiuitate in vtero / i natiuitate ex vtero. Propter hec mirabilia et has vnitates dicit caro christi vnica ibi. Aleonibus vnicā meā. dicit etiam ibi gloria. Exurge gloria mea ꝛc quia in ea dyabolum vicit et nos ab eius tyrānide liberauit. Propter singularē conceptionē ī qua statī habuit aīam. propter singularem natiuitatē / q de virgine porta clausa. propter peccati īmunitatem / q ipsa nubes leuis idest sine ponderе peccati. Propter vnionē cū verbo / q verbum caro factum est Jo. i. Propter beatitudinē singularem. vnde dicit ei pater Sede a dextris meis. i in potioribus vnis meis. ¶Alio etiā modo. Mirabilis est fructus iste q xpūs statim in conceptione oīmoda fruebat diuinitatis cōtemplatōe secundū mentē que diuinitati psonaliter erat vnita et imediate coniūcta et quodāmodo a gloria domini absorta / cui inestabiliter adherēs vnus spūs / vna psona / vnus q? est effecta / oīmodā habens eādem potentiā / sapientiā / bonitatē: per grām quā et verbū habet vel habuit ab eterno per naturam. Totū enim et secundū plenitudinē se pbuit illi diuinitas ad pticipādū nihilq; sibi reseruauit quod homini assumpto non deerit. Vnde propheta. Mons in quo beneplacitū est deo habitare in eo eternē deus habitabit in fine. i. sine fine / sine termio / sine mensura nec hoc dicit quasi in deo finis vel terminus vel mensura sit sed vt ostendit plenitudinē diuinitatis hīture in ipso. ¶Vnde apost. manifeste proclamat ad colo. ii. In quo habitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter dicere oēm ꝛc. Et arguit eos qui dicunt hominez assumptū oēm scientiam sed nō omnipotentiā habere. Plenitudinē dicit ptra eos qui dicūt nō to-

tam potentiã/nec sapientiã vel bonitatẽ habere: ꝑtã habet ipsum verbũ. Et ne quis hoc totũ de verbo ⁊ non de homine assumpto exponat/subiungit corporalit. i. in hoĩe assumpto qui est corpus. Sicut igit homo oĩbus que sunt dei pticipat secundũ plenitudinẽ: ita ds oĩbus que sunt hoĩs ꝓter peccatũ. Talis enĩ fuit illa vnio hominis et dei que oẽm hoiem faceret et hoiem dm. Vnde beatus quẽ elegisti et assumpsisti inhabitabit in atriis tuis. i. cõicabit tecũ in proprietatibus Sicut enim ds oĩa sua homini dedit: ita omis homo in se suscepit et veluti filius dedit patri. io. xvii. Oĩa tua mea sũt et omnia mea tua sunt. ita hõ assumptus dicere ptest verbo assumenti. Omĩa tua ꝑ naturã/ mea sunt per grãz. et omĩa mea per naturã/ tua sunt per dignatõez ¶ Propter hãc igit ineffabilẽ vnionẽ diuinitatis et humanitatis ds dicit vere et est homo. et hõ dicit vere/et est ds. Vnde aug. dicit. Si distinctõem naturarũ attendas/ aliud est ds aliud est homo vel duo sunt homo et ds. Si autem personalẽ vnionẽ non duo sed vnũ/ non in natura sed in persona. pater enim et filius vnũ sunt non in persona/ sed in nata. homo assumptus et verbum assumens vnũ sunt non in natura/ sed in persona Et quilibet sanctoꝝ deo adherens pe fidem ⁊ dilectionẽ vnũ est cum deo/ nõ in natura vel pson: sed in iusticia vel gloria. Propter hanc itaqꝫ inestimabilẽ inhesionẽ mens christi ĩmobilis et inconcussa etiam in ipsa morte permansit. hec autẽ minus habuit glorie vel beatitudinis ꝑtã ad principale meritũ. In spũ vero et in anima et in carne fuit variatio et mutatio ante ipãꝫ passionẽ in die carnis sue. i. mortalitatis. De spũs mutabilitate legit. Et infremuit ihesus spũ. De anime mutabilitate scriptũ est. Anima mea tristis vsqꝫ ad mortem Scdm carnẽ esuriit/ sitiuit/ fatigatus ẽ. ¶ Item fructus iste mirabilis. vnde scitote quoniã dns mirificauit. i. pat sanctũ suũ. s. xpm q ẽ sanct⁹ sanctoꝝ. i. mirabile fecit ⁊ hoc multiplicit ¶ Mirificauit dnus sanctũ suũ. ¶ Prio in ꝯceptõe quãdo

mulier circundedit virum iere.xxxi Inter lumẽ gremio uteri tui psa.quarto. In die illa scz dominice conceptionis/appre hendent septem mulieres.i. vniuersas virtutes virum vnum ¶Secundo in natiuitate quãdo exiuit clausa porta eze.xliiii. porta hec erit clausa principi intranti scz et exeũti sicut ra-dius solis intrat et exit per vitream fenestram sine sui et vi tri corruptione. ¶Tercio in predicatione io.septimo. Numq̃ sic loquutus est homo. Et petrus verba vite eterne habes. ¶Quarto in passione vbi posuit faciem suam vt petram du rissimã psa.primo. Et sol obscuratꝰ è.petre scisse sunt math. xxvii. ¶Quinto in resurrectione quando non dedit sanctum suum videre corruptionem/sed cito resuscitauit et quia clau so sepulcro exiuit. ¶Sexto in ascensione quando virtute di-uinitatis ascendit cum triumpho. psa.lxiii. Quis etiam iste qui venit propter hec omnia vocatum est nomen eius admi rabilis psal.ix.in iusto. Cantate domino canticum nouum quia mirabilia et cetera. ¶Aliter christus mirabilis. ¶In hoc q̃ cuz esset diues voluit pro nobis fieri pauper.2.corinth viii. Scitis gratiam quia cum semper esset in gaudio pro nobis voluit pati et mori/etiã in tormento vilissimo hebre. ii. Christus propposito sibi gaudio. Quia cum esset summe in nocens voluit iniquus deputari psa.liii. Et cum iniquis de-putatus est quia pati voluit pro inimicis quod multo plus est q̃ pro amicis. ¶Quia cum vno solo verbo posset saluare mundum quia dicit et facta sunt tamen tot et tanta pro mũ do voluit sustinere. Vnde luce nono. Moyses et helyas loque bantur cum eo de excessu quem completurus erat in hieru-salem et hoc totum fecit vt nos ad amorem suum alliceret et vicium ingratitudinis a nobis extirparet. Ingratꝰ enim fuerat hõ bñficio creatõis qõ sine pena ei dñs impenderat. ¶Sed beneficium recreationis non sic beatus bernardꝰ. Me mento homo te et si de nichilo factũ non tamẽ de nichilo re

xpmtū. Et nota ꝙ quadruplex fuit voluntas in xp̄o quas
pater mirificauit sicut christus dicit. Sanctis qui sunt in ter
ra eius mirificauit omnes voluntates meas in eis ¶ Deita-
tis hec mirificata est omia que sunt faciendo. Rationis qua
pati voluit mori et resurgere que mirificata est patri vsq; ad
mortem obediendo philip. secūdo. hoīes etiam sibi obedien-
tes facit mori peccato. resurgere per grām. ¶ Sensualitatis
qua voluit non mori. Mathei. xxvi. Pater si possibile est ꝛc.
hec mirificata est se verū hominē esse ostendendo / et infirmi
tatem nostram se veracit assumpsisse. Cōpassionis qua com
passus est peccatoribz luce. xix. Videns ciuitatē / fleuit ꝛc. osee
vi. Misericordiā volo et non sacrificiū / quā mirificauit etiā
indignis cōpatiendo. has inꝑ volūtates mirificauit sanctis
non iudeis aut paganis qz his scandalū illis stultitia ꝛc. Sā
ctis scz qui sunt in terra eius i. qui spem suam quasi ancho
ram in illa terra que est eius scz terra viuentiū fixerūt / ne se
culi fluctibus submergant. ¶ Ad quā terrā nos cōducere di-
gnet qui regnat et imperat / xp̄us natus ex maria: quo ꝺepic
tor huius sperat / itus mundi trans maria / frui sanctis cum
gloria. Amen Amen Alleluya.

¶ Deuota sed excellentissima expositio super auc
maria. per fratrem franciscum de maronis
edita / finit feliciter.